

RAPORT DE ACTIVITATE 2025

Federația Sindicală „Sănătatea”
din Moldova

CUPRINS

Cuvânt înainte	3
Capitolul I. Resursele umane din domeniul sănătății	4
1.1. Informații generale privind resursele umane din sănătate	4
1.2. Asigurarea unităților medicale cu personal	5
1.3. Perfecționarea și formarea profesională a cadrelor medicale	9
1.4. Fluctuația și migrația lucrătorilor medicali	10
1.5. Încadrarea în câmpul muncii a noilor angajați	12
1.6. Fenomenul de „îmbătrânire” a cadrelor medicale	12
1.7. Obiectivele Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova în domeniul resurselor umane ...	14
Capitolul II. Finanțarea domeniului sănătății	15
2.1. Generalități	15
2.2. Cheltuielile din bugetul public consolidat pentru domeniul sănătății	16
2.3. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	16
2.4. Transferurile din Bugetul de Stat în Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală ...	18
2.5. Asigurarea medicală a populației	20
2.6. Direcțiile prioritare de utilizare a Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală	21
2.7. Participarea reprezentanților sindicatului la administrarea unității	23
2.8. Obiectivele și revendicările Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova în domeniul finanțării ocrotirii sănătății	23
Capitolul III. Remunerarea muncii, motivarea și protecția angajaților din domeniul sănătății	25
3.1. Salariul mediu lunar al angajaților din instituțiile medicale din subordinea Ministerului Sănătății în anul 2025	26
3.2. Plata suplimentului/sporului pentru indicatorii de performanță	31
3.3. Stimularea angajaților prin plata premiilor și a ajutorului material	34
3.4. Planificarea cheltuielilor financiare pentru soluționarea problemelor angajaților (0,15%) ...	34
3.5. Obiectivele și revendicările Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova în domeniul remunerării muncii și protecției social-economice a salariaților	34
Capitolul IV. Parteneriatul social în sfera muncii	36
4.1. Informații generale	36
4.2. Dezvoltarea parteneriatului social în sfera muncii	36
4.3. Elaborarea și avizarea proiectelor de acte normative	38
4.4. Participarea reprezentanților Sindicatului la lucrările organelor colegiale	38
4.5. Relații internaționale	39
4.5. Obiective pentru realizare în următoarea perioadă	40
Capitolul V. Securitatea și sănătatea în muncă	41
Capitolul VI. Asistența juridică	44
Capitolul VII. Apartenența la sindicat și respectarea prevederilor statutare	50
Capitolul VIII. Activitatea educațională și de formare sindicală	59
Capitolul IX. Activitatea Organizației de femei	61
Capitolul X. Activitatea Organizației de tineret	63

CUVÂNT ÎNAINTE

Stimați colegi,

Mișcarea sindicală a fost și rămâne una dintre cele mai importante garanții ale respectării drepturilor angajaților și ale menținerii echilibrului social în orice societate democratică. În sectorul sănătății, unde responsabilitatea profesională este enormă, iar presiunea asupra personalului medical este permanentă, rolul sindicatelor devine cu atât mai esențial.

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova își asumă cu responsabilitate misiunea de a reprezenta și apăra interesele lucrătorilor din domeniul sănătății, promovând dialogul social, solidaritatea și respectarea drepturilor de muncă. În perioada de raportare, ne-am concentrat eforturile asupra consolidării organizațiilor sindicale, susținerii liderilor sindicali din teritoriu și promovării unor politici care să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă și la valorizarea profesională a angajaților din sistemul medical.

Activitatea noastră a fost orientată spre consolidarea dialogului cu autoritățile publice, participarea activă în procesele de consultare și negociere, precum și intervenția promptă în situațiile în care drepturile membrilor de sindicat au fost afectate. Sindicatul trebuie să fie o voce fermă și responsabilă în societate, iar Federația „Sănătatea” își menține constant acest rol, pledând pentru politici care să asigure respectul cuvenit față de lucrătorii din sistemul de sănătate.

Raportul de activitate pe care îl prezentăm reflectă rezultatele muncii colective a echipei Federației și a organizațiilor sindicale membre. El evidențiază principalele inițiative și acțiuni întreprinse pentru protejarea drepturilor profesionale, pentru promovarea dialogului social și pentru consolidarea solidarității sindicale în ramură.

Realizările obținute sunt rezultatul implicării active a liderilor sindicali și a membrilor de sindicat din întreaga țară. Prin unitate, responsabilitate și perseverență, am demonstrat că mișcarea sindicală rămâne o forță capabilă să contribuie la dezvoltarea unui sistem de sănătate în care lucrătorii să fie respectați, protejați și sprijiniți.

Privim înainte cu determinare și responsabilitate, convinși că doar prin solidaritate și implicare comună vom reuși să consolidăm rolul sindicatelor și să apărăm cu fermitate drepturile celor pe care îi reprezentăm.

Cu deosebit respect,

Igor ZUBCU

Președinte al Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova

CAPITOLUL I

RESURSELE UMANE DIN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII

1.1. Informații generale privind resursele umane din sănătate

Oricât de performante nu ar fi noile tehnologii și echipamente de diagnosticare și tratament al pacienților, acestea nu pot înlocui necesitatea unor cadre medicale calificate. Deși progresele în domeniul medical sunt impresionante, problema lipsei de medici și asistente medicale rămâne una acută, punând presiune suplimentară asupra sistemului de sănătate al țării în ansamblu.

Deficitul sever de cadre medicale se accentuează și la nivel global și european, statisticile din ultimii ani fiind sumbre. Se așteaptă ca cererea de lucrători în domeniul sănătății să crească, la nivel mondial cu 29% în următorul deceniu, necesitând măsuri urgente și ținute pentru a depăși această provocare critică.

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) estimează un deficit de peste 10 milioane de lucrători în sănătate la nivel mondial până în 2030, Europa de Est fiind una dintre cele mai vulnerabile regiuni. În anul 2025, Europa s-a pomenit cu o criză acută de personal, accentuată de îmbătrânirea populației și migrația forței de muncă specializate.

Republica Moldova la fel se confruntă cu un deficit critic de lucrători medicali, care se resimte cel mai acut în domeniul medicinei primare, în special în zonele rurale, și în domeniul sănătății mintale.

Criza de personal medical nu este o amenințare viitoare, ci una care deja se întâmplă. Lipsa medicilor este o problemă cronică a sistemului de sănătate din Republica Moldova, iar situația este mai gravă în special în satele mici. Migrația profesională și repartizarea inegală a medicilor contribuie la această problemă. Se atestă o distribuție neuniformă a cadrelor medicale la nivel teritorial, accentuată de discrepanțe între mediul urban și cel rural în acoperirea cu personal medical.

Deși Moldova are un număr mare de absolvenți în medicină raportat la populație, nu toți rămân să practice medicina acasă, emigrând sau pur și simplu abandonând profesia medicală. O parte din cadrele medicale deja formate abandonează profesia din motivul salariilor neatractive în raport cu statutul și importanța profesiei. O altă problemă majoră la nivel de țară este fenomenul „îmbătrânirii” cadrelor medicale. Totodată, o proporție semnificativă de medici și asistenți se apropie de vârsta pensionării, fără o rată de înlocuire adecvată din rândul absolvenților.

Cauzele fenomenului sunt complexe și se accentuează de la an la an: durata mare de studii; mecanism netransparent de angajare; atractivitatea redusă a profesiei medicale; remunerație neatractivă; epuizarea profesională (burnout); migrația personalului medical calificat spre țările cu venituri mai mari, către România sau alte state UE; satisfacția redusă la locul de muncă; condiții de lucru nesatisfăcătoare; relații dificile cu pacienții și beneficiarii; sistem de formare profesională medicală continuă depășit; lipsa oportunităților de avansare în carieră și metode deficiente de promovare.

În sistemul de sănătate trebuie să existe un mecanism bine definit pentru estimarea de către stat sau prestatorii de asistență medicală a necesarului anual de resurse umane care urmează a fi școlarizate și formate. Din altă perspectivă, normativele de personal elaborate și aprobate de Ministerul Sănătății nu sunt aplicabile în toate cazurile și utile pentru calcularea numărului de personal medical necesar instituțiilor.

Specialiștii consideră că, actualul mecanismul de planificare a resurselor umane în sănătate întrunește deficiențe care compromit eficiența procesului de asigurare cu lucrători medicali pe termen lung. Lipsa unei planificări strategice și a unui model de prognozare a necesităților pe termen lung, constituie impedimente în oferirea unor instrumente adecvate pentru realizarea măsurilor corective. Or, impactul negativ asupra gradului de asigurare cu medici va continua să persiste în condițiile în care riscurile aferente planificării eronate nu au fost identificate și gestionate corespunzător.

Încadrarea tinerilor specialiști în câmpul muncii reflectă o rată scăzută. Această tendință este determinată de factori cum ar fi refuzul tinerilor specialiști de a accepta angajarea în câmpul muncii în alte localități decât municipiile Chișinău sau Bălți; nivelul mic de salarizare și practici de stimulare neatractive; ineficiența măsurilor coercitive în realizarea angajamentelor asumate etc.

Deși, statul finanțează formarea specialiștilor pe parcursul a circa zece ani, din cauzele respective, cât și urmare a neaplicării prevederilor contractuale de restituire a cheltuielilor bugetare, nu se respectă dreptul contribuabilului care finanțează aceste cheltuieli, în asigurarea accesului egal la asistență medicală calitativă.

De aceea, planificarea și managementul resurselor umane în sănătate trebuie să rămână o prioritate continuă pentru stat. Este nevoie ca planificarea resurselor umane din sistemul de sănătate, să nu se realizeze pe termen scurt în funcție de posibilitatea financiară precară a statului, dar pe termen lung, având la bază necesitatea argumentată pentru furnizarea serviciilor medicale de calitate pentru cetățeni. Investițiile continue în planificarea corectă, gestionarea eficientă și perfecționarea și formarea profesională a cadrelor medicale vor reduce din vulnerabilitățile sistemului de sănătate.

În concluzie, eforturile statului trebuie orientate spre implementarea unor politici în domeniul resurselor umane din sănătate cu accent pe două segmente, pe de o parte preocuparea pentru asigurarea protecției sănătății mintale și a condițiilor de muncă decente a lucrătorului din sănătate, iar pe de altă parte - asigurarea bunăstării acestuia.

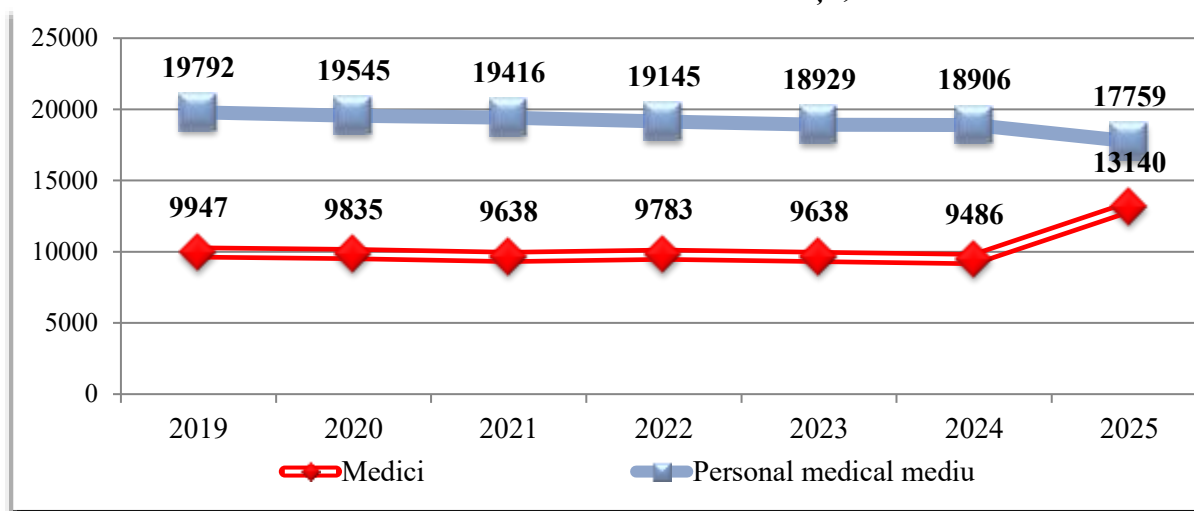
1.2. Asigurarea unităților medicale cu personal

Potrivit datelor prealabile pe anul 2025 (la moment există doar date oficiale pentru anul 2024 furnizate de Agenția Națională în Sănătate Publică), în instituțiile medicale din subordinea Ministerului Sănătății afiliate la Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova, la 31 decembrie 2025, activau **13140** de medici (9486 la 31.12.2024) și **18906** de asistenți medicali, moașe și asimilați (18906 la 31.12.2024) (*tabelul nr. 1, figura nr. 1*).

Tabelul nr. 1. Numărul personalului medical din unitățile medicale subordonate Ministerului Sănătății, anii 2020-2025

Numărul persoanelor fizice	2020	2021	2022	2023	2024	2025 (date prealabile)
Medici:						
<i>Pe țară:</i>	12394	12214	12600	12316	12424	
<i>În instituțiile din subordinea Ministerului Sănătății</i>	9835	9638	9783	9638	9486	13140 (inclusiv medici rezidenți)
Personal medical mediu:						
<i>Pe țară:</i>	23187	23954	23687	23573	23707	
<i>În instituțiile din subordinea Ministerului Sănătății</i>	19545	19416	19145	18929	18906	17759

Figura nr. 1. Numărul personalului medical din unitățile medicale subordonate Ministerului Sănătății, anii 2020-2025

La nivel de țară, în perioada 2020-2024, statisticile Agenției Naționale pentru Sănătate Publică arată că numărul total al medicilor a variat între 12214 (în 2021) și 12600 (în 2022), ajungând la 12424 în anul 2024. Numărul personalului medical mediu a fost constant peste 23000, cu un maxim de 23954 în anul 2021 și 23707 în 2024. Numărul medicilor rezidenți a crescut de la 1075 în 2021 la 1249 în anul 2023, fiind în descreștere la 1091 în anul 2024.

Conform datelor oficiale furnizate de Agenția Națională pentru Sănătate Publică, asigurarea cu cadre medicale la 10 mii locuitori rămâne în continuare insuficientă și reflectă lipsuri și tendințe îngrijorătoare.

În anul 2024 densitatea lucrătorilor medicali la 10 mii populație, la nivelul instituțiilor subordonate Ministerului Sănătății a fost de 39,8 medici (la fel ca și în anul 2023) și 79,4 asistenți medicali.

Important de specificat că, în Strategia Națională „SĂNĂTATEA 2030”, ca și obiective pe termen lung sunt stabiliți doi indicatori importanți privind asigurarea cu cadre medicale:

1. Asigurarea cu medici (la 10 mii de locuitori) – $\geq 47,5$ medici (pentru 2025) și $\geq 48,0$ (pentru 2030);
2. Asigurarea cu personal medical mediu (la 10 mii locuitori) – $\geq 92,5$ (pentru 2025) și $\geq 93,0$ (pentru 2030).

Specialiștii spun că raportul ideal este de un asistent la 4-5 pacienți într-o unitate obișnuită, iar dacă proporția ajunge la un asistent la 6-7 pacienți atunci asistenții încep să sufere de epuizare profesională.

De remarcat că oficial, la nivel de țară, adică luând în considerare cadrele medicale care nu activează în instituțiile subordonate Ministerului Sănătății, în anul 2024 sunt înregistrați 52,2 medici și 99,6 personal medical mediu la 10 mii populație.

Și în anul 2025 a persistat aceea distribuție geografică neuniformă a cadrelor medicale, cu o concentrare preponderentă în mediul urban, în detrimentul celui rural, înregistrându-se un deficit de medici de familie în localitățile rurale și anumite categorii de medici specialiști în instituțiile medico-sanitare raionale.

Datele oficiale pe țară arată că cel mai redus grad de asigurare a populației cu medici la 10 mii locuitori se înregistrează în teritoriile îndepărtate municipiilor, în raioanele Fălești (13,1 medici la 10 mii cetățeni), Taraclia (15,0), Dubăsari (16,5), Ștefan-Vodă (16,9), Sângerei (17,1), Leova (17,9), Dondușeni (18,3), Drochia și Cantemir (18,6), Ungheni (18,4), Râșcani (18,8), Ocnîța (18,9), Florești (19,2) și Glodeni (19,3), indicatorul fiind sub nivelul de 20 medici la 10 mii locuitori (2024).

Valoarea cea mai mare a acestui indicator a fost realizată în anul 2024 (ca și în anul 2023) pe municipiul Bălți, unde densitatea medicilor este de 42,9 medici la 10 mii locuitori.

Statisticile pe țară arată că se menține deficitul în asistența medicală primară, unde gradul de asigurare a populației cu medici la 10 mii locuitori înregistrează o valoare critică, în special în teritoriile: Șoldănești (3,3 medici de familie la 10 mii locuitori), Sângerei și Fălești (3,8), Cantemir (4,2), Ungheni și Drochia (4,3), Leova, Râșcani și Hâncești (4,6), Rezina (4,7) și Cahul (4,9), indicatorul fiind sub nivelul de 5 medici de familie la 10 mii locuitori (2024).

Cei mai mulți medici de familie la 10 mii locuitori au fost înregistrați în anul 2024, ca și în anul 2023, în Dubăsari (7,8), Basarabeasca (7,7) și în municipiul Bălți (7,7), iar în municipiul Chișinău densitatea medicilor de familie la 10 mii locuitori a fost de 7,6 medici.

La finele anului 2025, ponderea personalului medico-sanitar (medici, personal medical mediu și personal auxiliar sanitar) în totalul angajaților din unitățile medicale încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală (indicator calculat ca proporție dintre numărul persoanelor angajate în funcții medicale raportat la numărul total de persoane angajate în unitățile medicale) a fost în mediu de 84,4% (cu 0,4 puncte procentuale mai mult decât în anul 2024 – 84,0%).

Respectiv, ponderea medicilor a constituit 27,5% (comparativ cu anul 2024 – 20,2%), iar personalul medical mediu – 35,7% (comparativ cu anul 2024 – 42%) (tabelul nr. 2). Aceste date arată că în anul de referință au fost angajate mai multe persoane în posturi de medici, și mai puține persoane în posturi de asistente medicale, menținându-se în continuare deficitul drastic de asistente medicale și moașe.

Tabelul nr. 2. Ponderea personalului medical (medici, asistenți medicali și personal medical inferior) din SAOAM în totalul personalului din unitate, anii 2022-2025

Tipul instituției și de asistență medicală prestată	Ponderea cadrelor medicale și sanitare în numărul total de angajați în 2022	Ponderea cadrelor medicale și sanitare în numărul total de angajați în 2023	Ponderea cadrelor medicale și sanitare în numărul total de angajați în 2024	Ponderea cadrelor medicale și sanitare în numărul total de angajați în 2025
Total instituții încadrate în SAOAM	82,6%	82,6%	84,0%	84,4%
Medici:	21,3%	21,4%	20,2%	27,5%
Personal medical mediu:	39,0%	38,7%	42,0%	35,7%
Asistența medicală spitalicească	84,6%	85,1%	85,3%	87,1%
Medici:	20,6%	20,9%	20,7%	31,9%
Personal medical mediu:	36,3%	36,0%	36,2%	31,0%
Asistența medicală specializată de ambulator	90,6%	90,5%	91,3%	89,9%
Medici:	38,6%	39,5%	39,4%	39,8%
Personal medical mediu:	39,4%	37,8%	38,3%	36,4%
Asistența medicală primară	83,0%	83,1%	86,4%	84,2%
Medici:	19,3%	19,6%	16,2%	20,4%
Personal medical mediu:	47,6%	47,2%	56,5%	47,0%
Asistența medicală urgentă prespitalicească	62,2%	61,5%	62,6%	67,0%
Medici:	8,6%	8,3%	7,8%	8,6%
Personal medical mediu:	33,0%	32,8%	33,5%	35,0%

Ponderea funcțiilor ocupate de medici și personal medical mediu pe sectoare de activitate, în anul trecut, per total instituții încadrate în asigurările medicale, a arătat în felul următor:

Medici: sector spitalicesc – 31,9%; asistența medicală de ambulator – 39,8%, asistența medicală primară – 20,4% și asistența medicală urgentă prespitalicească – 8,6%.

Personal medical mediu: sector spitalicesc – 31,0%; asistența medicală de ambulator – 36,4%, asistența medicală primară – 47,0% și asistența medicală urgentă prespitalicească – 35%.

Datele prealabile colectate de către Federație atestă că deficitul de cadre medicale în Moldova în 2025 s-a menținut, în special în rândul asistentelor medicale și a moașelor din SAOAM, deși în unitățile medicale bugetare indicatorul de ocupare a funcțiilor de asistenți medicali s-a îmbunătățit.

Analiza noastră arată că numărul posturilor neocupate de medici (atât din SAOAM, cât și din unitățile medicale) și numărul posturilor neocupate de asistenți medicali din instituțiile încadrate în asigurările medicale au crescut în anul 2025, pe când numărul funcțiilor neocupate de asistente medicale din unitățile bugetare s-au redus, fapt îmbucurător.

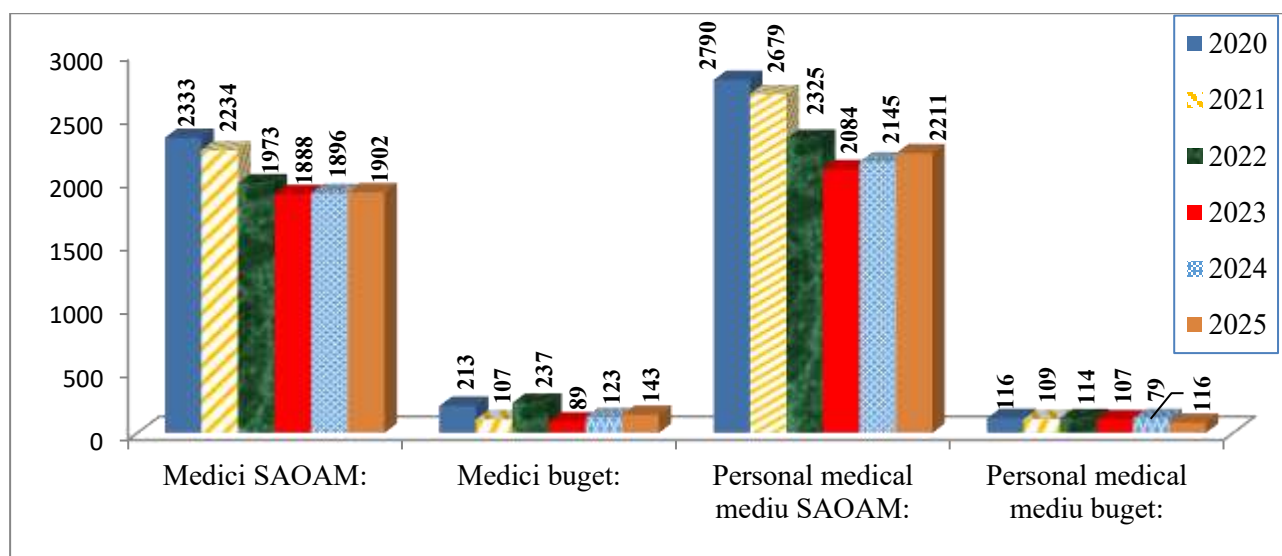
Conform datelor prealabile numărul medicilor lipsă (calculată ca diferență dintre funcțiile aprobate și funcțiile ocupate) în 2025 este de 2045 de specialiști (circa 1902 medici în SAOAM și 143 medici în sistemul bugetar), iar cea de personal medical mediu – în jur de 2,3 mii (circa 2211 asistenți medicali și moașe în SAOAM și 79 asistenți medicali în sistemul bugetar) (tabelul nr. 3, figura nr.2).

Lipsa asistenților medicali rămâne o problemă majoră în Moldova pentru următorul deceniu, situație care se conturează inclusiv la nivel global. Cerea de cadre medicale, în special de asistenți medicali în toată lumea devine din ce în ce mai mare.

Tabelul nr. 3. Necesitatea de personal medical în unitățile medicale subordonate Ministerului Sănătății anii 2020-2025

Categoria de personal medical insuficient (raportul dintre funcțiile aprobate și funcțiile ocupate, inclusiv prin cumul)	Necesitatea de cadre medicale în 2020 (persoane)	Necesitatea de cadre medicale în 2021 (persoane)	Necesitatea de cadre medicale în 2022 (persoane)	Necesitatea de cadre medicale în 2023 (persoane)	Necesitatea de cadre medicale în 2024 (persoane)	Necesitatea de cadre medicale în 2025 (persoane)
Medici SAOAM:	2333	2234	1973	1888	1896	1902
Medici buget:	213	107	237	89	123	143
Personal medical mediu SAOAM:	2790	2679	2325	2084	2145	2211
Personal medical mediu buget:	116	109	114	107	116	79

Figura nr. 2. Necesitatea de personal medical în unitățile medicale subordonate Ministerului Sănătății, anii 2020-2025

Respectiv, conform datelor prealabile, în instituțiile medicale finanțate de la bugetul de stat ar fi nevoie de 143 de medici și 79 de asistenți medicali, iar în instituțiile medicale încadrate în SAOAM ar fi necesar încă cel puțin 1902 de medici și 2211 de asistenți medicali și moașe.

În cazul instituțiilor medicale din asigurări, reieșind din specificul asistenței medicale prestate, deficitul de cadre medicale este următorul:

- în asistența medicală spitalicească – 655 medici și 898 de asistenți medicali și moașe (în 2024 – 759 medici și 961 asistenți medicali);
- în asistența medicală specializată de ambulator – 369 medici și 296 asistenți medicali (în 2023 – 346 medici și 279 asistenți medicali);
- în asistența medicală primară – 489 medici și 709 asistenți medicali (în 2023 – 494 medici și 621 asistenți medicali);
- în alte tipuri de asistență medicală, inclusiv în asistența medicală urgentă – 390 medici și 309 asistenți medicali.

În conformitate cu datele prezentate în rapoartele anuale, gradul de ocupare al funcțiilor aprobate în statele de personal (total personal medical și non medical) ale instituțiilor medicale, în anul 2025, a fost de:

- în asistența medicală spitalicească – 92,4% (în comparație cu 91,5% în anul 2024);
- în asistența medicală specializată de ambulator – 84,7% (în comparație cu 91,3% în anul 2024);
- în asistența medicală primară – 84,2% (în comparație cu 86,4% în anul 2024);
- în asistența medicală urgentă prespitalicească (IMSP CNAMUP) – 67,0% (în comparație cu 62,9% în anul 2024);
- în cadrul serviciilor de sănătate publică (ANSP) – 83,9% (în comparație cu 83,8% în anul 2024);
- în cadrul instituțiilor medicale bugetare, cu excepția ANSP – 90,2% (în comparație cu 83,2% în anul 2024).

Analiza noastră arată că în anul 2025 coeficientul cumulării în rândul lucrătorilor din unitățile medicale de orice tip de asistență medicală a înregistrat în mediu valoarea de 1,2. În rândul medicilor, la nivel de instituții subordonate Ministerului Sănătății, acest indicator a avut în mediu pe țară valoarea de 1,2, iar la asistentele medicale – 1,1. Deci, la nivel național, un medic activează în mediu pe 1,2 funcții, iar o asistentă medicală – pe 1,1 funcții.

De specificat că în instituțiile spitalicești din țară, cel mai mare coeficient al cumulării în rândul medicilor s-a înregistrat în următoarele spitale: Spitalul Hâncești – 1,9; Spitalul Leova – 1,8; Spitalele din Cahul, Cantemir, Fălești și Ștefan-Vodă – 1,7 și Spitalele din Râșcani și Cimișlia – 1,6.

Iar în asistența medicală primară, cel mai mare coeficient al cumulării în rândul medicilor de familie s-a înregistrat în următoarele teritorii: Leova, Edineț, Cahul și Vulcănești – 1,5; Dondușeni, Ungheni, Nisporeni și Sângerei – 1,4.

1.3. Perfecționarea și formarea profesională a cadrelor medicale

Legea ocrotirii sănătății prevede principiul responsabilității organelor și instituțiilor medico-sanitare pentru perfecționarea calificării personalului medico-sanitar și farmaceutic și organizarea formării/perfecționării profesionale o dată la 5 ani a acestora în instituții sau facultăți de perfecționare din republică sau străinătate.

Totodată legislația prevede dreptul și obligația lucrătorului medical de a-și perfecționa continuu cunoștințele profesionale.

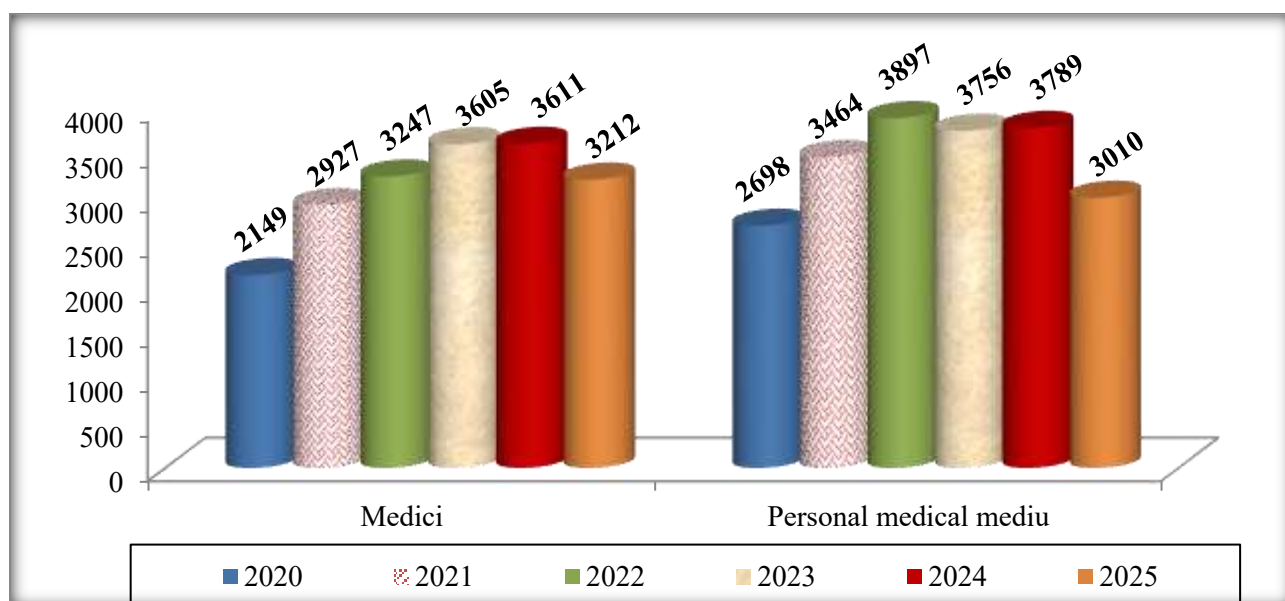
Actele normative în vigoare, inclusiv Convenția colectivă (nivel de ramură), obligă angajatorii să planifice cel puțin 2% din fondurile de salarizare pentru perfecționarea continuă a cadrelor medicale. În realitate însă, prestatorii de servicii medicale planifică mijloace financiare necesare realizării acestui scop în mărime mult mai mică decât acest plafon minim.

Conform datelor prealabile obținute, în anul 2025, au beneficiat de formarea profesională un număr de circa 3212 de medici, farmaciști, alți specialiști studii superioare în domeniul sănătății și în jur de 3010 de asistenți medicali, tehnicieni și asimilați în domeniul sănătății (*tabelul nr. 4, figura nr. 3*).

Tabelul nr. 4. Numărul cadrelor medicale care au beneficiat de formare profesională, anii 2020-2025

Categorია de personal medical	Anul					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Medici, farmaciști, alți specialiști studii superioare în domeniul sănătății	2149	2927	3247	3605	3611	3212
Asistenți medicali, tehnicieni și asimilați în domeniul sănătății	2698	3464	3897	3756	3789	3010

Figura nr. 3. Numărul cadrelor medicale care au beneficiat de formare profesională, anii 2020-2025

Conform datelor prealabile prelucrate de Federație pentru anul 2025, la nivelul instituțiilor medicale subordonate Ministerului Sănătății, doar circa 70% din medici și respectiv circa 83% din categoria personalului medical mediu dețin categorie de calificare. Pierderea interesului cadrului medical în a-și obține sau reînnoi categoria de calificare este cauzată în mare parte de excluderea suplimentului la salariu pentru deținerea unei categorii de calificare din anul 2016, în cazul celor care activează în instituțiile medico-sanitare încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Având în vedere cele menționate, dar și solicitările parvenite din colectivele de muncă, Federația Sindicală „Sănătatea” a înaintat revendicări și propuneri atât Ministerului Sănătății, cât și altor autorități ale statului de a revedea reincluderea plății suplimentare pentru deținerea categoriei de calificare pentru cadrele medicale și farmaceutice care activează în instituțiile medicale din sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

1.4. Fluctuația și migrația lucrătorilor medicali

Trăim într-o lume în care tinerii experimentează tot mai des sentimentul nesiguranței atunci când își aleg viitorul profesional. Au apărut multe profesii noi care îi tentează mai mult, profesii care nu necesită anumite calități morale și eforturi în comunicare.

Profesia medicală, deși este foarte necesară într-o societate modernă, a devenit cumva neatractivă și umbrită de alte profesii mai ușoare și mai puțin empaticе, tinerii abandonând profesiunile medicale.

Migrația cadrelor medicale din Moldova este un fenomen cronic, accentuat de disparități economice și condiții de lucru neadecvate riscurilor profesionale, amenințând sustenabilitatea sistemului de sănătate. Ultimii ani arată că lucrătorii medicali migrează spre țările cu venituri mari pentru a beneficia de salarii mai mari (Germani, Italia, și Federația Rusă), prioritar în România. Fenomenul de migrație a lucrătorilor medicali este accentuat de mai mulți factori și anume: oportunitățile oferite de sistemele de sănătate din alte țări, lipsa perspectivelor de dezvoltare profesională și socială, lacunele sistemului național de sănătate – acestea devenind argumente decizionale de emigrare.

Deși migrația internațională a lucrătorilor medicali are multiple consecințe negative asupra sistemului de sănătate național, dar și asupra societății în ansamblu, în prezent nu se cunoaște cu exactitate numărul medicilor care au emigrat pentru a profesa în sistemele de sănătate din străinătate.

În același timp se intensifică și fluctuația cadrelor medicale între instituții medicale sau, în situații și mai grave, lucrătorii medicali abandonează profesia medicală atunci când apar noi oportunități în alte sectoare de activitate.

Conform datelor prezentate de organizațiile sindicale primare, în anul 2025, din diferite motive, au fost încetate relațiile de muncă cu 3950 de lucrători (în 2024 – 3962 de persoane).

Din numărul angajaților disponibilizați, cea mai mare pondere o înregistrează disponibilizarea din funcție din proprie inițiativă – 79,8% (3152 de salariați), comparativ cu 85,3% în anul 2024 (respectiv 3379 de persoane).

Totuși, în anul 2025 au existat și concedieri din inițiativa angajatorului (286 de persoane), care au constituit 9% din totalul disponibilizărilor înregistrate în unitățile medicale afiliate (*tabelul nr. 5*). Din aceste 286 de persoane concediate la inițiativa angajatorului, 52 de angajați (18,2%) au fost disponibilizați fără a solicita acordul organizației sindicale primare din cadrul instituției.

Disponibilizări în masă a salariaților membri de sindicat nu s-au înregistrat.

Tabelul nr. 5. Fluctuația cadrelor medicale pe categorii de personal și motivele fenomenului, anii 2020-2025

Categoriile de personal	Anii					
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Disponibilizați total pe diverse motive						
Medici	1062	1086	530	855	819	879
Personal medical mediu	1695	1496	1094	1254	1238	1234
Alt personal	2443	2367	2205	2269	1875	1792
Total	5200	4939	3829	4378	3962	3950
1. Disponibilizați la inițiativa angajatorului						
Medici	30	53	16	43	28	42
Personal medical mediu	34	40	44	60	41	82
Alt personal	84	117	88	117	87	118
Total	148	210	148	220	186	286
2. Disponibilizați la inițiativa salariaților						
Medici	868	861	388	708	658	653
Personal medical mediu	1532	1337	968	1123	1105	992
Alt personal	2097	2053	1873	2014	1616	1505
Total	4497	4254	3229	3845	3379	3152

3. Disponibilizați din alte motive						
Medici	164	172	126	104	133	184
Personal medical mediu	129	119	82	71	92	160
Alt personal	262	197	244	138	172	169
Total	555	475	452	313	397	512

1.5. Încadrarea în câmpul muncii a noilor angajați

În anul 2025 în unitățile medicale subordonate Ministerului Sănătății s-au angajat 3119 de salariați (în 2024 – 3509 de persoane) (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6. Încadrarea în câmpul muncii a noilor angajați, anii 2020-2025

Denumirea indicatorilor	Anii	Total pe instituții	Inclusiv:		
			Medici, farmaciști și alt personal cu studii superioare	Personal medical și farmaciști cu studii medii de specialitate	Alt personal
Numărul de salariați nou-angajați, în total	2020	4318	783	1546	1989
	2021	4236	687	1288	2182
	2022	3152	564	821	1767
	2023	3681	731	1051	1899
	2024	3509	736	1160	1613
	2025	3119	774	992	1353

Din informația prezentată în tabelele nr. 5 și nr. 6 se constată că numărul disponibilizărilor, în 2025, este cu 853 mai mare decât numărul angajărilor (diferența dintre acești indicatori în anul 2024 fiind de 453), demonstrând existența fenomenului de abandon al profesiei medicale.

Din datele prezentate de instituții constatăm că numărul tinerilor specialiști angajați în cadrul instituțiilor medicale afiliate la Federația Sindicală „Sănătatea” și subordonate Ministerului Sănătății este următorul:

- Tineri specialiști medici și farmaciști – 206 de persoane;
- Tineri specialiști asistenți medicali și farmaciști cu studii medii – 323 de persoane.

Soluțiile pentru reducerea exodului cadrelor medicale rămân aceleași: majorările salariale și alte facilități financiare, îmbunătățirea infrastructurii și dotarea spitalelor cu tehnologii avansate condiții moderne de lucru, dar și susținerea dezvoltării profesionale prin programe de stagii, schimburi și formare continuă în alte state.

1.6. Fenomenul de „îmbătrânire” a cadrelor medicale

Strategia Națională „SĂNĂTATEA 2030” aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.387/2023 a stabilit drept obiective pe termen lung indicatorii țintă intermediari pentru anul 2025 și respectiv indicatorii finali pentru anul 2030 sub aspectul vârstei personalului medical din instituțiile medicale în felul următor:

1) Ponderea medicilor cu vârsta de 55 de ani și peste:

- Pentru anul 2025 – $\leq 44\%$,
- Pentru anul 2030 – $\leq 45\%$.

2) Ponderea asistenților medicali cu vârsta de 55 de ani și peste:

- Pentru anul 2025 – $\leq 45\%$,
- Pentru anul 2030 – $\leq 46\%$.

În Republica Moldova, circa 43,5% din medici și circa 44,5% din asistenți medicali au vârsta de peste 55 ani.

Din motivul insuficienței de cadre medicale, medicii și asistenții medicali lucrează peste o normă, înregistrând în mediu un coeficient al cumulărilor de 1,2. Totodată, continuă activitatea medicală medicii și asistenții medicali cu vârsta de pensionare.

Conform datelor prezentate din colectivele unităților, în anul 2025, în unitățile medicale afiliate la Federație au activat 2759 de medici de vârstă pensionară, care reprezintă 21,0% din totalul medicilor și 2753 de asistenți medicali cu vârsta de pensionară, respectiv 15,4% din total (tabelul nr. 7).

Tabelul nr. 7. Numărul angajaților cu vârsta pensionară care activează în domeniul sănătății, anii 2020-2025

Anii	Categoriile de personal	Număr angajați cu vârsta pensionară care activează în instituțiile medicale	
		Total	Ponderea din total angajați (%)
2020	Medici	2645	26,9%
	Personal medical mediu	3253	17,0%
2021	Medici	2560	27,4%
	Personal medical mediu	3113	15,6%
2022	Medici	2681	27,9%
	Personal medical mediu	3111	16,1%
2023	Medici	2753	28,0%
	Personal medical mediu	3268	17,5%
2024	Medici	2395	26,3%
	Personal medical mediu	2493	15,5%
2025	Medici	2759	21,0%
	Personal medical mediu	2753	15,4%

O analiză mai amănunțită asupra numărului de cadre medicale care au atins vârsta de pensionare, dar care continuă să activeze în unitățile medicale ne arată următoarea situație:

1. La nivel de țară, în sistemul de sănătate (atât în sectorul bugetar, cât și sectorul asigurărilor medicale), din numărul total de lucrători în unitățile medicale, 18,1% dintre angajați dețin statut de persoană cu vârsta de pensionare, din care 21,0% de medici și 15,4% asistenți medicali și asimilați.

2. În unitățile medicale bugetare, indicatorul cu privire la îmbătrânirea cadrelor este de 21,7% per total angajați (375 de persoane), din care 16,9% sunt medici (103 de persoane) și 26% sunt asistenți medicali (103 de persoane).

3. În unitățile medicale încadrate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, indicatorul cu privire la îmbătrânirea cadrelor este de 17,9% per total angajați (6026 de persoane), din care 21,3% sunt medici (1698 de persoane) și 15,1% sunt asistenți medicali (1975 de persoane).

În spitalele din raioane, indicatorul de îmbătrânire a cadrelor în anul trecut a fost de 16,2% per total angajați în instituțiile medicale (1344 de persoane), din care 31,7% de medici (434 de persoane) din cei angajați dețin vârsta pensionară și, respectiv 13,3% (457 de persoane) – asistenți medicali.

Cea mai pesimistă situație este în sectorul asistenței medicale primare, în special în centrele de sănătate medicală din mediul rural, unde acest indicator depășește cu mult media pe țară.

Respectiv, în conformitate cu analiza noastră, în unitățile de asistență medicală primară 23,7% din totalul salariaților dețin statut de pensionar pentru limită de vârstă. Din totalul lucrătorilor medicali cu statut de pensionar pentru limită de vârstă - 37% sunt medici și 21,6% - asistenți medicali.

În raioanele Basarabeasca, Dondușeni, Ocnîța, Telenești, Râșcani și Ungheni, indicatorul de îmbătrânire a medicilor se menține și în anul 2025 la fel ca și în anul 2024 la nivelul de 50%, respectiv mai mult de jumătate din medicii de familie care activează în aceste teritorii dețin statutul de pensionar pentru limita de vârstă.

1.7. Obiectivele Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova în domeniul resurselor umane

Pe segmentul resurselor umane, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova își menține obiectivele declarate anterior:

- 1. Neadmiterea disponibilizării în masă a angajaților.*
- 2. Exercițarea controlului asupra respectării drepturilor și facilităților stabilite de legislația națională, europeană și de Convenția de ramură pentru cadrele medicale.*
- 3. Participarea activă și continuă la ajustarea și îmbunătățirea mecanismelor de recrutare, menținere și de dezvoltare a resurselor umane în sănătate.*
- 4. Propunerea și promovarea modificărilor actelor normative în vigoare, în vederea extinderii spectrului de beneficii sociale acordate lucrătorilor din sănătate, în special celor care activează în mediul rural.*
- 5. Susținerea promovării persoanelor competente, în special, a tinerilor specialiști, în funcții de conducere, în condiții de maximă transparență, corectitudine și obiectivitate.*
- 6. Promovarea necesității de ajustare a actelor normative privind normarea muncii și normativele de personal din cadrul unităților medicale.*
- 7. Promovarea extinderii spectrului de garanții și drepturi pentru tinerii specialiști –medici, farmaciști, asistenți medicali.*
- 8. Promovarea drepturilor angajaților de a beneficia de formare profesională continuă la locul de muncă.*
- 9. Promovarea acțiunilor de menținere a sănătății mintale și a stării de bine la locul de muncă pentru salariații din instituțiile medicale.*
- 10. Acordarea ajutorului metodologic și consultativ organizațiilor sindicale membre ale Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova întru soluționarea problemelor privind garanțiile de muncă, protecția veniturilor salariale, realizarea Contractelor colective de muncă, evaluarea riscurilor profesionale la locul de muncă.*

CAPITOLUL II

FINANȚAREA DOMENIULUI SĂNĂTĂȚII

2.1. Generalități

Finanțarea corectă și prioritară a sistemului de sănătate din Moldova este esențială pentru asigurarea accesului echitabil la serviciile medicale, îmbunătățirea stării de sănătate a populației și dezvoltarea economică durabilă a statului în general. Or, finanțarea insuficientă a sistemului de sănătate îngreunează și stopează funcționarea durabilă a sistemului, creând condiții nefavorabile în satisfacerea necesității populației în servicii medicale de calitate și suficiente.

Totodată, finanțarea insuficientă în medicină generează deficite, infrastructură slabă și, desigur, migrația cadrelor medical în alte state sau chiar abandonul profesiei medicale în favoarea altor domenii.

Finanțarea prioritară a sectorului de sănătate trebuie să se regăsească printre obiectivele primordiale ale statului, în vederea reducerii mortalității evitabile, promovarea prevenției și asigurarea serviciilor medicale de bază. Sănătatea unui stat este condiția esențială pentru capitalul uman, pentru productivitatea și creșterii economice a statului.

După cum am menționat și mai sus, subfinanțarea și deficitele de surse din sănătate duc la crearea datoriilor, dotarea slabă a instituțiilor medicale și exodul resursei umane, slăbind reziliența statului la eventualele crize sau pandemii.

Sistemul de sănătate al Republicii Moldova este finanțat din mai multe surse:

- mijloace financiare bugetare;
- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM);
- mijloace financiare acumulate din prestarea serviciilor medicale contra cost;
- mijloace ale autorităților publice locale;
- donații, granturi și sponsorizări și alte surse financiare permise de legislație.

Instituțiile medicale din Moldova sunt dependente de asigurările obligatorii (SAOAM), cu finanțare publică dominantă dar fragmentată și subvenții din partea statului în cazul apariției deficitelor. Pe de altă parte, specialiștii consideră că finanțarea este fragmentată, cu sisteme paralele (cazul unităților departamentale din subordinea altor Ministere decât Ministerul Sănătății), care generează dublări și risipă în unele cazuri. Totodată, contribuțiile autorităților publice locale sunt minime, din lipsa cadrului legal clar.

Finanțarea sectorului de sănătate în Moldova rămâne la nivel redus, atât ca procent din PIB, cât și per cetățean. Reamintim că Organizația Mondială a Sănătății a recomandat pentru Moldova creșterea graduală a cheltuielilor publice pentru sănătate și atingerea țintei recomandate și acceptate de țările membre, respectiv de creștere a cheltuielilor publice pentru sănătate până în 2030 cu cel puțin 1% din produsul intern brut, ajungând la media globală de 6% din PIB.

Or, potrivit analizei cheltuielilor pentru sănătate în Moldova, în ultimii ani, Moldova se află printre ultimele țări din Europa la capitolul cheltuieli publice în sănătate în PIB (în anul 2025 – 5,5%, 2024 – 5,7%, 2023 – 5,3%).

Totodată, asigurarea cu resurse suficiente pentru sectorul de sănătate și pentru dezvoltarea continuă a sistemului medical poate fi realizată prin sporirea finanțării sistemului din surse publice, inclusiv prin revizuirea formulei de transfer pentru sănătate din bugetul de stat și a contribuțiilor la Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM).

În ultimii ani, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova a venit cu mai multe obiecții privind modul de constituire a surselor financiare necesare și finanțarea ramurii ocrotirii sănătății în avizele la proiectele de decizii (proiectele politicii anuale fiscale, vamale și salariale) elaborate de autorități, precum și în alte solicitări și revendicări. Au fost examinate și elaborate avizele la proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2025 și la proiectul Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2025, prin care au fost expuse propuneri concrete de consolidare și sporire a surselor financiare necesare pentru sistemul de sănătate.

Și de această dată Federația a insistat, repetat, către autoritățile statului, că ponderea cea mai mare de finanțare a serviciilor de sănătate nu trebuie să fie pusă pe umerii angajaților, ci în sarcina statului, care are menirea de a prevedea servicii de sănătate gratuite pentru cetățeni.

Considerăm că statul trebuie să manifeste interes către elaborarea unor mecanisme de motivare a plătitorilor primelor de asigurare medicală obligatorie, în special a celor ce contribuie procentual din salariu și care nu apelează pe o anumită perioadă la prestatorii de servicii medicale pentru a beneficia de anumite servicii medicale, contribuind în mod solidar pentru alți beneficiari (cum ar fi cei din categoriile asigurate de stat care necesită cele mai multe servicii medicale).

O oportunitate pentru acești plătitori activi, dar care nu beneficiază de servicii medicale și asistență medicală, ar putea fi anumite pachete de servicii medicale complementare, bilete de tratament sanatorial, vouchere de sport ș.a.

2.2. Cheltuielile din bugetul public consolidat pentru domeniul sănătății

În anul 2025, conform datelor Ministerului Finanțelor din Moldova, în bugetul public național pentru ocrotirea sănătății au fost planificate și executate cheltuieli totale de 19434,2 mil. lei, respectiv 14,6% din totalul cheltuielilor din bugetul public național, cu 1119,4 mil. lei mai mult față de cheltuielile pentru sănătate realizate în anul 2024.

Pentru anul 2025 cheltuielile totale pentru ocrotirea sănătății au constituit 5,5% din PIB, față de 5,7% din PIB în anul 2024, deci au scăzut cu 0,2 puncte procentuale (*tabelul nr. 8*).

Tabelul nr. 8. Cheltuielile totale pentru ocrotirea sănătății în bugetul public național, anii 2020-2025

Anii	Cheltuieli pentru ocrotirea sănătății (mil.lei) (executate)	Ponderea în totalul cheltuielilor din bugetul național (%)	Creșterea față de perioada anterioară (mil.lei)	Ponderea în PIB (%)
2020	9990,2	13,6%	+ 1355,2	5,0%
2021	13527,8	16,5%	+3537,7	5,6%
2022	13655,8	13,6%	+128,0	5,0%
2023	15944,1	13,5%	+2288,3	5,3%
2024	18314,8	14,7%	+2133,1	5,7%
2025	19434,2	14,6%	+1119,4	5,5%

Din totalul cheltuielilor pentru ramura ocrotirii sănătății de 19 434,2 mil.lei:

- 9 283,8 mil.lei au fost prevăzute și executate în bugetul de stat (pentru programe naționale și speciale, servicii de sănătate publică, dezvoltarea și modernizarea instituțiilor medicale, cercetări științifice aplicate în domeniul medical și asigurarea medicală obligatorie pentru categoriile de persoane neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurat),

- 17 391,5 mil.lei au fost prevăzute și executate în Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și 86,5 mil. lei în bugetul unităților administrative teritoriale.

Cheltuielile pentru sănătate și servicii medicale pe cap de locuitor în anul de referință au fost estimate la 7305 lei, comparativ cu 7060,3 lei, în anul 2024.

2.3. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

Sursele financiare prioritare pentru sectorul de sănătate din Moldova sunt Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM), administrate de Compania Națională de Asigurări în Medicină. Fondurile respective asigură acces echitabil la servicii medicale pentru asigurați, pe când sursele provenite din finanțări externe sunt direcționate prioritar spre infrastructură, renovări și dotări.

Veniturile FAOAM se formează din primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, transferurile de la bugetul de stat și alte venituri, constituite din amenzi și sancțiuni pecuniare, dobânzi bancare, defalcări din impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației.

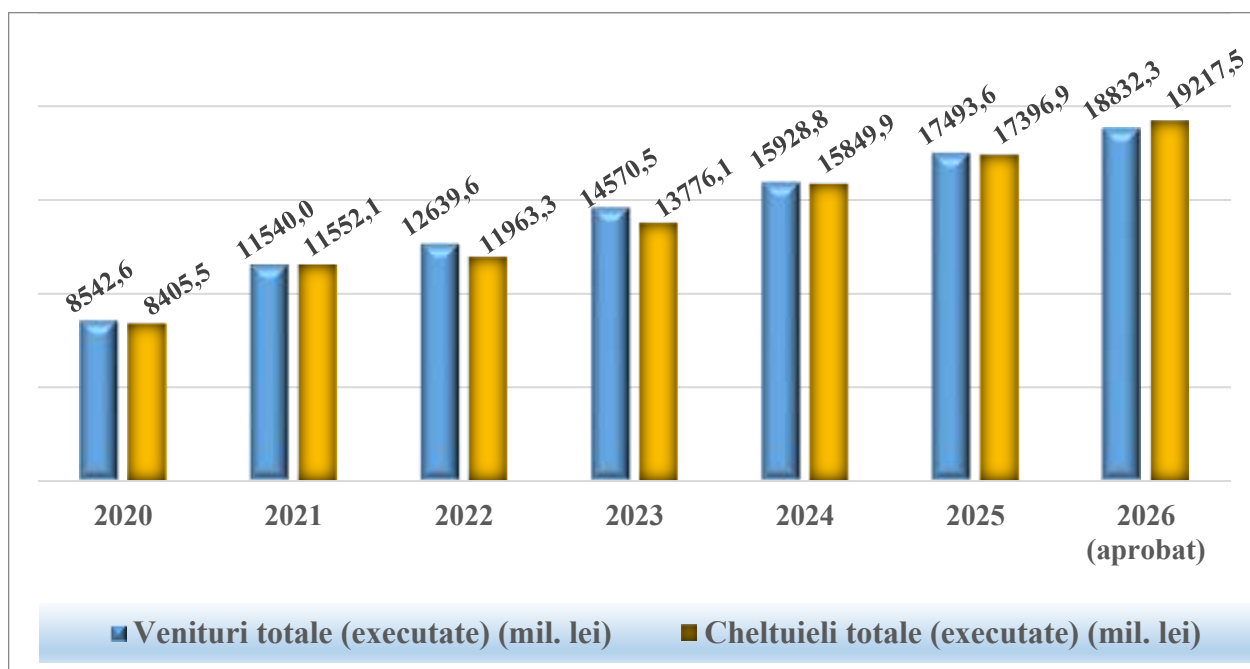
Analizând volumul FAOAM din ultimii ani, se observă că în anul 2025 față de anul 2024, veniturile și consumurile din Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală au sporit în felul următor:

- veniturile FAOAM au crescut de la 15 928,8 mil. lei la 17 493,6 mil.lei, respectiv cu 9,8% (sau cu 1 564,8 mil.lei);
- cheltuielile FAOAM au crescut de la 15 849,9 mil. lei la 17 396,9 mil.lei, respectiv cu 9,8% (sau cu 1 547,0 mil.lei) (tabelul nr. 9, figura nr. 4).

Tabelul nr. 9. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, anii 2020-2025

Anii	Venituri totale (executate) (mil. lei)	Creștere		Cheltuieli totale (executate) (mil. lei)	Creștere	
		mil. lei	%		mil. lei	%
2020	8542,6	+906,3	+11,9	8405,5	+915,8	+12,2
2021	11540,0	+2997,4	+35,1	11552,1	+3146,6	+37,4
2022	12639,6	+1099,6	+9,5	11963,3	+411,2	+3,6
2023	14570,5	+1930,9	+15,3	13776,1	+1812,8	+15,2
2024	15928,8	+1358,3	+9,3	15849,9	+2073,8	+15,1
2025	17493,6	+1564,8	+9,8	17396,9	+1547,0	+9,8
2026 (aprobat)	18832,3	+1338,7	+7,6	19217,5	+1820,6	+10,5

Figura nr. 4. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, anii 2020-2025

2.4. Transferurile din bugetul de stat în Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

În componența veniturilor FAOAM pentru anul 2025, după sursa de constituire, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, achitate de angajați, au ponderea cea mai mare – de 54,25% (cu 1,55 puncte procentuale mai mult decât în anul 2024 – când a reprezentat 52,7%). În comparație cu perioada anului 2024 veniturile acestea au înregistrat o creștere de 1,1 mil lei sau cu 13,1%.

Veniturile din achitarea primei de asigurare în sumă fixă au o pondere neînsemnată de 363,5 mil. lei, respectiv circa 2,1% în totalul veniturilor acumulate în FAOAM. Comparativ cu anul precedent aceste venituri s-au majorat în anul 2025 față de anul 2024 cu 68,9 mil. lei.

În anul 2025, Guvernul și-a menținut calitatea de asigurat pentru 14 categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova (copii, studenți, persoane cu dizabilități, pensionari, șomeri, femei însărcinate, donatori de organe, veterani de război ș.a.) și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova. Numărul persoanelor respective menținându-se în decursul ultimilor 5 ani în medie la nivel a circa 1,6 mil. de persoane (anul 2025 – 1 549 887 de persoane, anul 2024 – 1 534 395 de persoane), deținând o cotă de peste 63,5% în totalul persoanelor integrate în sistemul AOAM (2 441 286 persoane).

Având în vedere că peste 63,5% din totalul persoanelor integrate în sistemul asigurărilor medicale fac parte din categoria celor asigurate de Guvern, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova solicită în fiecare an, la etapa elaborării Legii bugetului de stat și a Legii Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, atât Guvernului, cât și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, ca statul să-și asume în totalitate funcția de asigurator al acestor persoane și să finanțeze prioritar serviciile de sănătate pentru acestea. Aceasta ar majora considerabil Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Transferurile de la bugetul de stat pentru categoriile asigurate de Guvern în FAOAM în anul 2025 au constituit doar 41,9% din totalul veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2025, în pofida faptului că ponderea acestor transferuri de la bugetul de stat ar fi trebuit să constituie cel puțin 60%.

Or, atunci când peste 60% din numărul total de persoane asigurate în SAOAM vin din categoria persoanelor asigurate de către stat, mijloace financiare alocate pentru aceștia reprezintă doar 41,9% din suma totală a veniturilor FAOAM, acestea sunt insuficiente în condițiile în care anume aceste categorii de persoane necesită cel mai des și cele mai costisitoare servicii medicale. Respectiv, majorarea transferurilor de la bugetul de stat pentru persoanele asigurate de Guvern către FAOAM este necesară și oportună

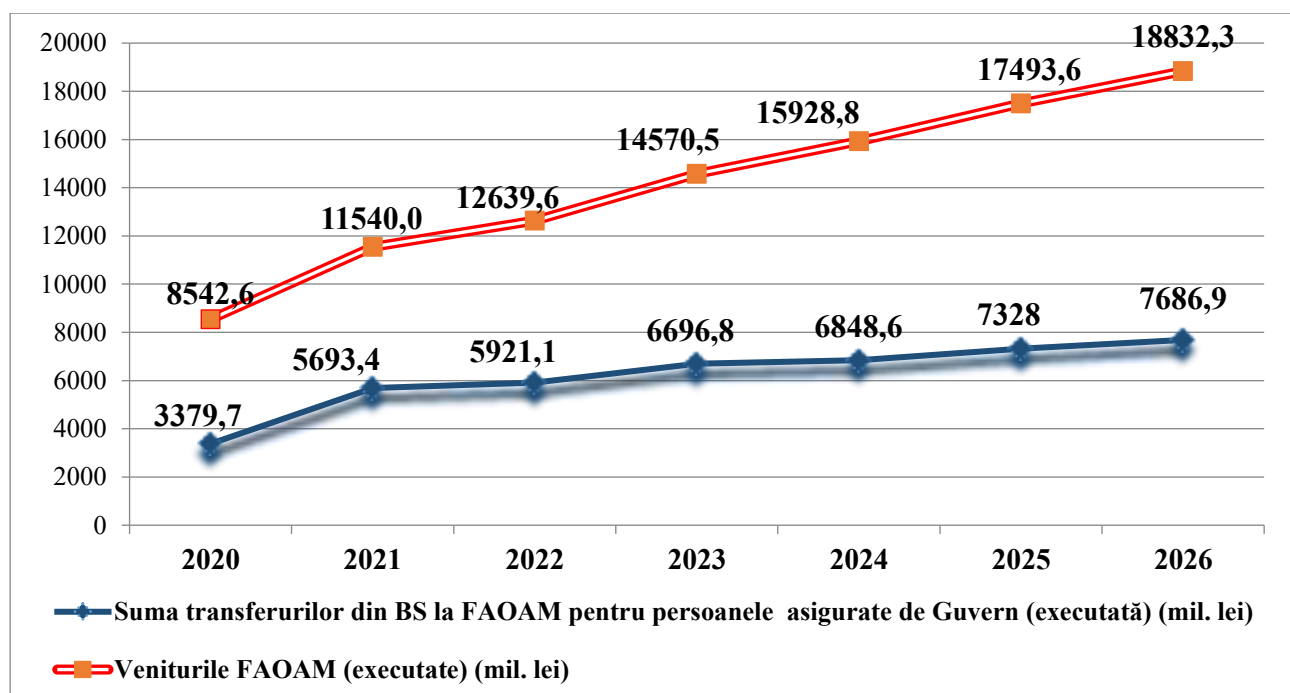
Respectiv, în anul 2025, transferurile din bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurat au constituit 7 328,0 mil. lei, cu o majorare de 479,4 mil lei, respectiv cu 7,3% față de sumele transferurilor executate în anul 2024.

Analiza transferurilor de la bugetul de stat în Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru asigurarea persoanelor neangajate în ultimii ani, atestă faptul că aceste sume nu întrunesc cel puțin jumătate din totalul veniturilor FAOAM, în condițiile în care aceste persoane depășesc 60% în totalul persoanelor integrate în sistemul AOAM (*tabelul nr. 10, figura nr. 5*).

**Tabelul nr. 10. Suma transferurilor de la bugetul de stat în FAOAM
pentru persoanele asigurate de Guvern,
anii 2020-2025**

Anii	Suma transferurilor din BS la FAOAM pentru persoanele asigurate de Guvern (executate) (mil. lei)	Creștere (%)	Veniturile FAOAM (executate) (mil.lei)	Ponderea transferurilor în total venituri (%)
2020	3379,7	+24,3	8542,6	39,6
2021	5693,4	+68,5	11540,0	49,3
2022	5921,1	+4,0	12639,6	46,8
2023	6696,8	+15,9	14570,5	46,0
2024	6848,6	+2,3	15928,8	43,0
2025	7328,0	+7,3	17493,6	41,9
2026 (aprobat)	7686,9	+4,9	18832,3	40,8

**Figura nr. 5. Suma transferurilor de la bugetul de stat în FAOAM
pentru persoanele asigurate de Guvern,
anii 2020-2025**

În anul 2025, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova și-a reiterat solicitarea către autoritățile statului de a modifica *Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală*, astfel încât volumul transferurilor de la bugetul de stat pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat, să se calculeze prin înmulțirea numărului de persoane neangajate, pentru care Guvernul are calitatea de asigurat (la data de 31 decembrie a anului precedent anului de gestiune) cu mărimea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă.

2.5. Asigurarea medicală a populației

Prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense s-a menținut în anul 2025 în aceeași mărime ca și în ultimii ani – 9%, pe care o achită doar angajatul, începând cu anul 2021, din salariu și alte recompense.

Costul primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în anul 2025 s-a menținut la cuantumul din 2023 – 12636 lei.

Conform datelor Biroului național de statistică, în anul 2025, câștigul salarial mediu lunar nominal brut a constituit 15 472,1 lei. Respectiv, având în vedere acest indicator pe țară, putem concluziona că prețul primei de AOAM, pe care îl achită o persoană angajată, în medie timp de un an, este de 16710 lei, contribuția respectivă fiind cu 4074 lei mai mare decât mărimea primei în sumă fixă stabilită pentru anul 2025.

Deja în mod tradițional, pentru anumite categorii de persoane care s-au asigurat în mod individual în anul 2025, au fost menținute reducerile la valoarea primei, dacă aceștia și-au achiziționat prima până la data de 31 martie 2025:

- 1264 lei (respectiv 90% reducere din costul real al poliței) pentru proprietarii de terenuri cu destinație agricolă;

- 1895 lei (respectiv 85% reducere din costul real al poliței) pentru persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul;

- 2527 lei (respectiv 80% reducere din costul real al poliței) pentru: fondatorii de întreprinderi individuale; persoanele fizice care iau în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă; titularii de patentă de întreprinzător; persoanele fizice care dau în arendă unități de transport, încăperi, utilaje și alte bunuri materiale; persoanele fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal; alți cetățeni ai Republicii Moldova, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă și beneficiarii de protecție internațională, care nu sunt angajați și nu fac parte din nici una din categoriile enumerate și nu sunt asigurate de Guvern, care fac dovada aflării în Republica Moldova pentru cel puțin 183 de zile pe parcursul anului bugetar; străinii cărora li s-a acordat dreptul de ședere provizorie pe teritoriul Republicii Moldova pentru reîntregirea familiei, pentru studii, pentru activități umanitare, de voluntariat sau religioase și care nu sunt angajați.

- 5054 lei (respectiv 60% reducere din costul real al poliței) pentru toți cei care au achitat prima fixă în termen de până la data de 31 martie 2025, precum și mediatorii, notarii, avocații, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, neangajați.

În opinia Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova aceste reduceri reprezintă un tratament discriminatoriu din punct de vedere financiar față de persoanele angajate, subminând prin aceasta principiul de achitabilitate în protecția populației țării. Iar drept argument la această opinie de menținere a inechității o reprezintă analiza noastră care a fost expusă detaliat în avizul la proiectul Legii fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală pe anul 2025:

- proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, care au cumpărat prima cu 1264 lei până la data de 31 martie 2025, au achitat de aproape 13,2 ori mai puțin decât suma achitată în mediu timp de un an de către o persoană angajată (16710 lei);

- persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul și cei care au cumpărat prima cu 1895 lei până la data de 31 martie 2025, au achitat de 8,8 ori mai puțin decât suma achitată în mediu timp de un an de către o persoană angajată;

- fondatorii de întreprinderi individuale, persoanele fizice care iau în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă; titularii de patentă de întreprinzător, persoanele fizice care dau în arendă unități de transport, încăperi, utilaje și alte bunuri materiale, persoanele fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal și alți cetățeni ai Republicii Moldova, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă și beneficiarii de protecție internațională, care au cumpărat prima cu 2527 lei

până la data de 31 martie 2025, au achitat de 6,6 ori mai puțin decât suma achitată în mediu timp de un an de către o persoană angajată;

- toți cei care au achitat prima fixă în termen de până la data de 31 martie 2025, precum și profesiile juridice (mediatorii, notarii, avocații, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității), care au cumpărat prima cu 5054 lei până la data de 31 martie 2025, au achitat de 3,3 ori mai puțin decât suma achitată în mediu timp de un an de către o persoană angajată.

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova s-a expus categoric că nu susține menținerea acestor reduceri la costul primei, inclusiv în cadrul ședințelor Consiliului administrativ al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, poziție care a fost inclusă în mai multe revendicări adresate autorităților statului, inclusiv în avizul la proiectele anuale ale Legii fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

Numărul persoanelor asigurate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală în anul 2025 a constituit circa 2,4 mil. de persoane, din anul 2020 până la sfârșitul anului 2025 înregistrându-se o scădere cu 109 841 de persoane în numărul total de persoane asigurate cuprinse în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală.

Numărul persoanelor angajate care achită contribuția procentuală de 9% din toate veniturile salariale s-a menținut în anul 2025 la valoarea de 758 578 de cetățeni, aproape de valoarea înregistrată în anul 2024 – 740 169 de cetățeni.

De remarcat că în anul 2025 s-a redus numărul persoanelor asigurate în mod individual până la 133 037 de cetățeni (respectiv cu 4866 de persoane mai puține). Micșorarea numărului de persoane care au achitat prima în sumă fixă se datorează modificării legislației conform căreia de la 01 ianuarie 2025 proprietarii de terenuri agricole care totodată sunt persoane asigurate de Guvern, sau se află peste hotare mai mult de 183 zile pe parcursul anului, nu au fost obligați să achite prima în sumă fixă.

Numărul persoanelor asigurate de Guvern a crescut cu 37 538, ajungând la valoarea de aproape 1,6 mil de cetățeni (*tabelul nr.11*).

Tabelul nr. 11. Numărul persoanelor asigurate în SAOAM, anii 2020-2025

Anii	Total de persoane asigurate (pers.)	Persoane asigurate angajate	Persoane asigurate în mod individual	Persoane asigurate de Guvern
2020	2 573 389	880 990	63 210	1 629 189
2021	2 545 868	874 950	65 087	1 605 831
2022	2 518 982	872 709	62 756	1 583 517
2023	2 432 416	825 130	95 282	1 512 004
2024	2 412 467	740 169	137 903	1 534 395
2025 (prealabil)	2 463 548	758 578	133 037	1 571 933

2.6. Direcțiile prioritare de utilizare a Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală

Cu privire la direcțiile prioritare de utilizare a FAOAM, legislația a rămas neschimbată, respectiv, veniturile din SAOAM se repartizează în felul următor:

- a) fondul pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice – nu mai puțin de 94%;
- b) fondul de rezervă – până la 1%;
- c) fondul măsurilor de profilaxie – 1%;
- d) fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale – până la 2%;

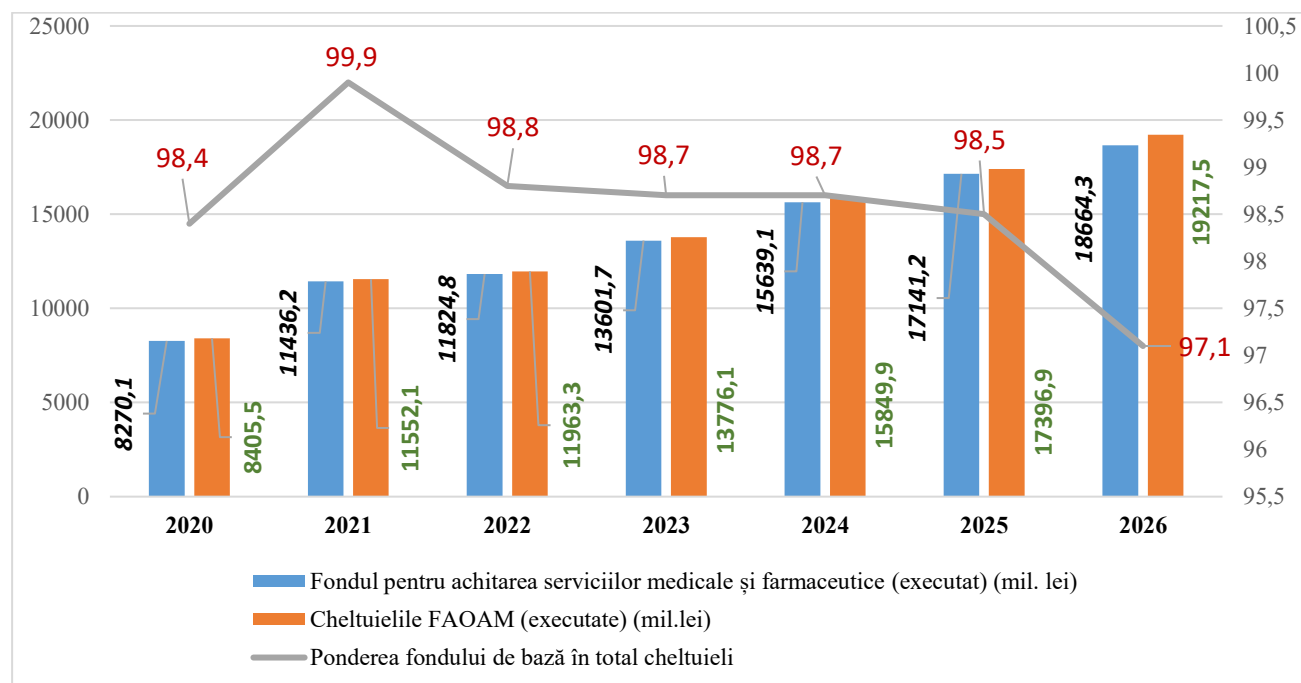
- e) fondul de administrare a sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală – până la 2%.

În anul 2025 fondul pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice a constituit 17 141,2 mil. lei, cu 9,6% mai mult decât în anul 2024, ceea ce constituie 98,5% din totalul cheltuielilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (tabelul nr. 12, figura nr. 6).

Tabelul nr. 12. Ponderea Fondului pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice în totalul cheltuielilor, anii 2020-2025

Anii	Fondul pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice (executat) (mil. lei)	Creștere anuală (%)	Cheltuielile FAOAM (executate) (mil.lei)	Ponderea fondului de bază în total cheltuieli (%)
2020	8270,1	+12,8%	8405,5	98,4%
2021	11436,2	+38,3%	11552,1	99,9%
2022	11824,8	+3,4%	11963,3	98,8%
2023	13601,7	+15,0%	13776,1	98,7%
2024	15639,1	+11,5%	15849,9	98,7%
2025	17141,2	+9,6%	17396,9	98,5%
2026 (aprobat)	18664,3	+8,9%	19217,5	97,1%

Figura nr. 6. Ponderea Fondului pentru achitarea serviciilor medicale și farmaceutice în totalul cheltuielilor, anii 2020-2025

2.7. Participarea reprezentanților sindicatului la administrarea unității

Un drept de bază al salariaților prevăzut de Codul muncii îl reprezintă dreptul de participare al acestora la administrarea unității. Dispoziția art.9 alin.(1) lit. j) din Codul muncii dispune, în acest sens, că salariații au dreptul la participare în administrarea instituției, în conformitate cu aceste prevederi și contractele colective de muncă. Dreptul salariaților la administrarea unității se realizează, de regulă, prin intermediul organizațiilor sindicale primare.

Precizăm că, participarea salariaților, respectiv a reprezentanților acestora la administrarea unității este garantată de legislație ca una dintre formele de realizare a parteneriatului social în sfera muncii.

Membrii organizațiilor sindicale primare trebuie să se implice activ la luarea deciziilor interne ce privește administrarea unității sau în stabilirea unor drepturi privind raporturile de muncă ale salariaților.

În conformitate cu informația prezentată de președinții organizațiilor sindicale primare în rapoartele anuale, în anul 2025, implicarea acestora în repartizarea mijloacelor financiare prin Devizele de venituri și cheltuieli și controlul executării lor nu a fost considerabilă, deoarece din cele 234 de organizații sindicale primare doar 121 (51,7%), comparativ cu 125 de organizații (respectiv 52,5%) în anul 2024, au declarat că au participat la elaborarea Devizelor de venituri și cheltuieli și au examinat Devizul în comun cu administrația Unității. Cauzele invocate ale acestui fenomen sunt lipsa de posibilitate sau abuzul intenționat în acest sens din partea conducerii.

Totodată, în anul 2025, din 234 de organizații sindicale primare doar 125 (53,4%) au declarat că au participat la întocmirea listelor tarifare a angajaților instituției și, respectiv 104 (44,4%) au menționat că au participat la examinarea situației economico-financiare a instituției la adunarea/conferința colectivului de muncă.

Prevederile actelor normative în vigoare și Convenția colectivă (nivel de ramură) prevăd că membrii comitetelor sindicale trebuie incluși în componența următoarelor comisii interne:

- a) Comisia privind tariful angajaților;
- b) Comisia privind stabilirea vechimii în muncă și a vechimii în specialitate a angajaților;
- c) Comisia de evaluare și validare a performanțelor profesionale individuale în muncă.

Totodată, angajatorul trebuie să consulte organul sindical în următoarele chestiuni:

- în procesul de elaborare și ajustare a statelor de personal ale Unității;
- la elaborarea listelor de tariful pentru anul de gestiune;
- în procesul de planificare a mijloacelor financiare pentru plata muncii, pentru formarea profesională, pentru stabilirea premiilor și a altor suplimente la salariu;
- la examinarea situațiilor financiar-economice ale instituțiilor;
- în cazul când angajatorul inițiază desfacerea contractului individual de muncă al unui membru de sindicat, este necesară consultarea prealabilă în scris a organului sindical respectiv;
- în procesul de identificare a funcțiilor pentru care este necesară formarea profesională;
- în orice decizie care poate influența drepturile și interesele salariaților, precum și la luarea deciziei de a planifica 0,15% raportat la fondul de salarizare pentru soluționarea problemelor salariaților.

Această analiză arată menținerea situației deficitare ca și în anul 2024, întrucât se încalcă grav dreptul consfințit prin legea supremă a muncii pentru salariați de a participa la administrarea unității în care activează, prin intermediul organizației sindicale din care face parte.

2.8. Obiectivele și revendicările Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova în domeniul finanțării ocrotirii sănătății

Consolidarea finanțării domeniului sănătății va avea un impact pozitiv inclusiv asupra resurselor umane din sănătate. Pe segmentul finanțării domeniului ocrotirii sănătății, Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova îi revine rolul de sensibilizare și sesizare a statului, spre

asigurarea unor salarii decente și condiții de muncă adecvate pentru cadrele medicale, fără de care calitatea actului medical nu poate fi asigurată.

Obiective propuse în domeniul finanțării domeniului sănătății:

1. Monitorizarea situației privind finanțarea suficientă a instituțiilor medicale de către stat, respectiv de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, astfel încât sursele financiare alocate să asigure plata decentă și corectă a salariilor lucrătorilor – pe de o parte, și oferirea de servicii medicale adecvate și de calitate cetățenilor – pe de altă parte.

2. Monitorizarea și analiza gestiunii surselor destinate sistemului de sănătate, inclusiv a Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

3. Sesizarea în cadrul ședințelor Consiliului administrativ al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină toate cazurile și demersurile parvenite din colectivele de muncă privind insuficiența surselor financiare necesare asigurării prestării serviciilor medicale și remunerarea suficientă muncii lucrătorilor.

4. Solicitarea reducerii constrângerilor bugetare și limitărilor în gestionarea mijloacelor financiare deținute de instituțiile medicale.

5. Solicitarea finanțării complete de către Compania Națională de Asigurări în Medicină a cazurilor tratate în instituțiile medicale, conform costurilor reale și eliminarea practicii de a penaliza financiar instituțiile în cazul invalidării de către Compania Națională de Asigurări în Medicină a cazurilor tratate realizate de către instituții.

6. Solicitarea ajustării la valoarea reală a costului primei de asigurare în formă de sumă fixă și eliminarea reducerilor la acest cost pentru anumite categorii de persoane sau ocupații, care nu se mai consideră a fi vulnerabile din punct de vedere al veniturilor deținute.

7. Solicitarea revizuirii formulei de calcul a transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru categoriile de persoane neangajate asigurate de Guvern, astfel încât transferurile de la bugetul de stat să se calculeze prin înmulțirea numărului persoanelor neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurator (la data de 31 decembrie a anului precedent anului de gestiune) cu mărimea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă, dar nu prin indexarea cu Indicele prețului de consum pentru anul precedent a volumului transferurilor de la bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul precedent.

8. Sesizarea conducătorilor unităților medicale despre obligația de a respecta dreptul salariaților, respectiv al sindicatelor, la administrarea instituțiilor, în conformitate cu dreptul acestora garantat de legislație, în scopul valorificării corecte, obiective, transparente și oportune a mijloacelor financiare de către managerii instituțiilor medicale.

9. Reanimarea și amplificarea parteneriatului social din ramură, inclusiv prin prisma examinării propunerilor parvenite din partea sindicatelor cu privire la modul de finanțare a instituțiilor medicale.

CAPITOLUL III

REMUNERAREA MUNCII, MOTIVAREA ȘI PROTECȚIA ANGAJAȚILOR DIN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII

Și în anul 2025, prioritatea Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova a fost susținerea salariaților din sănătate în scopul punerii în valoare a eforturilor și importanței muncii acestora, precum și întru asigurarea garanțiilor sociale și economice ale salariaților din ramură.

Remunerarea corectă a cadrelor medicale este decisivă pentru funcționarea eficientă a sistemului de sănătate din Moldova, care ar stopa exodul profesional din ramură, asigurând astfel și accesul echitabil al cetățenilor la serviciile medicale. Fără salarii adecvate deficitul de personal va persista. Fără salarii atractive, resursa umană din sănătate nu va putea ieși din acel cerc vicios al cumulărilor și al epuizării profesionale.

Or, lipsa motivării financiare pentru medici și asistenți medicali duce la satisfacție redusă la muncă, dependența acestora de cumuluri peste o normă și desigur ineficiență în prestarea serviciilor medicale cetățenilor.

În urma lucrărilor Consiliului Republican din 11 aprilie 2025 și Congresului VIII al Federației din 17 octombrie 2025, autorităților statului le-au fost înaintate mai multe revendicări ce țin de remunerarea și motivarea financiară a salariaților din ramură, în scopul stabilirii unor salarii echitabile și decente:

1. Am solicitat creșteri salariale decente prin prisma importanței muncii profesiilor din domeniul medical, având în vedere inclusiv nivelul ridicat al inflației în anul 2025.

2. Creșterea claselor de salarizare pentru cadrele didactice din instituțiile de învățământ profesional medical și farmaceutic (centre de excelență/colegii medicale) și pentru cercetătorii științifici cu funcții medicale din laboratoarele științifice din cadrul instituțiilor medicale.

3. Creșterea salariilor pentru medicii rezidenți angajați în instituțiile medicale bugetare (antrenați în supravegherea de stat a sănătății publice), clasa de salarizare pentru aceștia să se stabilească la nivelul funcției de „Medic (de toate specialitățile), în instituții de categoria: nivel republican”, fără vechime.

4. Reincluderea în structura salariului a plății suplimentare pentru deținerea categoriei de calificare pentru personalul medical și farmaceutic din cadrul instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în SAOAM, similar cu norma stabilită pentru personalul medical și farmaceutic care activează în instituțiile medicale finanțate de la bugetul de stat.

5. Plata suplimentului pentru realizarea indicatorilor de performanță și a suplimentului pentru munca de noapte pentru medicii rezidenți.

6. Reincluderea plății premiului pentru rezultatele activității curente, similar cu prevederea din sistemul de salarizare pentru sectorul bugetar.

În rezultat, au fost implementate următoarele modificări:

1. În rezultatul negocierilor dintre partenerii sociali, de la 1 ianuarie 2025 a fost stabilit salariul minim pe țară de 5500 lei.

Respectiv, Federația a venit în adresa Ministerului Sănătății cu propuneri privind ajustarea legislației privind salarizarea cadrelor medicale în scopul implementării acestui minim de salariu. Au fost implementate modificări la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și la Hotărârea Guvernului nr.837/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind salarizarea angajaților din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în SAOAM, prin care s-a prevăzut că în cazul în care, pentru unii salariați salariul lunar calculat pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă este mai mic de 5500 de lei, aceștia vor beneficia de plăți compensatorii, care se determină ca diferență dintre suma de 5500 de lei și salariul lunar calculat.

2. De la 1 ianuarie 2025 a fost majorată valoarea de referință de la 2100 lei la 2500 lei pentru personalul din instituțiile medicale bugetare și din cadrul Centrului de Medicină Legală.

3. De la 1 ianuarie 2025 a fost majorată valoarea de referință de la 2300 lei la 2500 lei pentru personalul didactic din instituțiile de învățământ medical și pentru cercetătorii științifici cu funcții medicale din laboratoarele științifice din cadrul instituțiilor medicale.

4. Începând cu 1 ianuarie 2025 salariile angajaților din cadrul instituțiilor medicale încadrate în SAOAM s-au majorat cu 15%.

5. Tot de la 1 ianuarie 2025 s-au majorat și sporurile pentru munca de noapte, pentru angajații din cadrul instituțiilor medicale încadrate în SAOAM.

6. De la 1 ianuarie 2025 medicii din instituțiile raionale în domenii precum chirurgia, endoscopia și anestezia și terapia intensivă au beneficiat de echivalarea salariilor cu cele din instituțiile municipale și republicane.

3.1. Salariul mediu lunar al angajaților din instituțiile medicale din subordinea Ministerului Sănătății în anul 2025

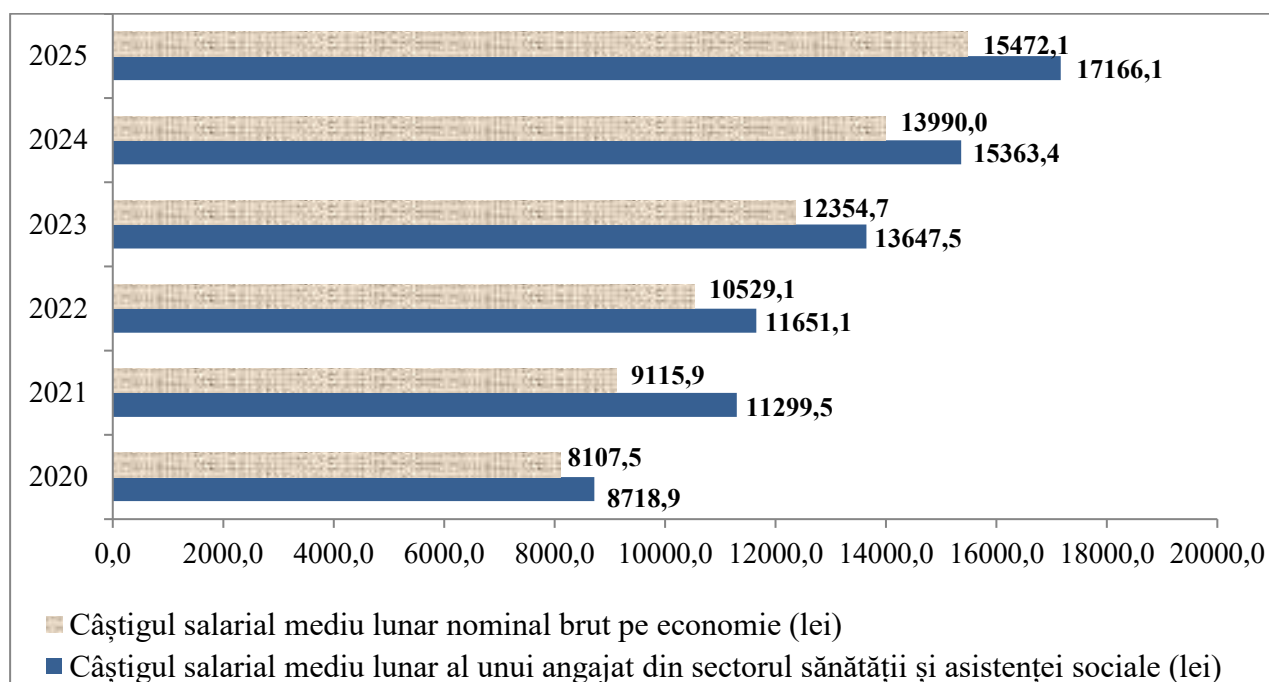
În anul 2025, câștigul salarial mediu lunar brut al lucrătorilor din domeniul sănătății și asistenței sociale (sector real și sector bugetar), conform datelor Biroului Național de Statistică, a reprezentat 17166,1 lei, acesta fiind cu 10,9% mai mare decât câștigul salarial mediu lunar nominal brut pe economie (15472,1 lei). De menționat că salariul mediu al lucrătorilor din sănătate deja al cincilea an consecutiv depășește câștigul salarial mediu lunar nominal brut pe economie.

Câștigul salarial mediu lunar brut al lucrătorilor din domeniul sănătății și asistenței sociale (sector real și sector bugetar) în anul 2025 a crescut față de anul 2024 cu 1802,7, lei, respectiv cu 11,7% (tabelul nr. 13, figura nr. 7).

Tabelul nr. 13. Câștigul salarial mediu lunar brut al unui angajat din sectorul sănătății, anii 2020-2025

Anii	Câștigul salarial mediu lunar brut al unui angajat din sectorul sănătății (activități referitoare la sănătatea umană / sănătate și asistență socială) (lei)	Creștere		Câștigul salarial mediu lunar nominal brut pe economie (lei)	Ponderea câștigului unui angajat din sectorul sănătății în câștigul salarial mediu pe economie (%)
		(lei)	(%)		
2020	9778,6 / 8718,9	+1925,7 / +1558,8	+24,5 / +21,8	8107,5	120,6%
2021	13023,0 / 11299,5	+3244,4 / +2580,6	+33,2 / +29,6	9115,9	142,9%
2022	13391,6 / 11651,1	+368,6 / +351,6	+2,8 / +3,1	10529,1	127,2%
2023	15671,3 / 13647,5	+2279,7 / +1996,4	+17,0 / + 17,1	12354,7	126,8%
2024	17725,0 / 15363,4	+2053,7 / +1715,9	+13,1 / +12,5	13990,0	109,8%
2025	/ 17166,1	/+1802,7	+11,7	15472,1	110,9%

Figura nr. 7. Evoluția câștigului salarial mediu lunar al unui angajat din sectorul sănătății, anii 2020-2025

Pentru salariații din instituțiile medicale încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, salariul mediu lunar brut (format din toate sporurile și suplimentele), în mediu pe instituții de orice tip de asistență medicală (asistență medicală spitalicească, prespitalicească, primară etc.), în anul 2025, a crescut în medie cu 13,6% comparativ cu anul 2024.

De remarcat că majorările salariale din anul 2025 s-au resimțit mai bine deoarece au fost implementate de la începutul anului calendaristic, în contextul în care în anul 2024 nu au fost implementate majorări efective de salarii de funcție.

La nivel de țară, în instituțiile încadrate în SAOAM, salariile medicilor au crescut în anul 2025 comparativ cu anul 2024 cu 11,8% (respectiv cu 2444,1 lei în mediu), al asistenților medicali – cu 14,3% (respectiv cu 1876,4 lei), iar al personalului sanitar auxiliar – cu 14,7% (respectiv cu 1138 lei).

În anul 2024 cele mai mari creșteri s-au înregistrat la categoria personal sanitar auxiliar – cu 14,7%, rezultatul respectiv fiind datorat plăților compensatorii până la valoarea salariului minim pe țară, prevăzute pentru această categorie de personal (tabelul nr. 14).

Tabelul nr. 14. Salariul mediu pentru angajații din instituțiile medicale încadrate în SAOAM, nivel național, anii 2024-2025

Categorii de personal	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în anul 2025 (lei)	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în anul 2024 (lei)	Creștere	
			absolută (lei)	procentuală
În medie pe instituții	15218,7	13397,5	+1821,2	+13,6%
Medici	23230,5	20786,4	+2444,1	+ 11,8%
Personal medical mediu	15041,6	13165,2	+1876,4	+14,3%
Personal sanitar auxiliar	8865,4	7727,4	+1138	+14,7%
Alt personal	13129,1	11625,5	+1503,6	+12,9%

Pe categorii de instituții și tipuri de asistență medicală, salariul mediu în instituțiile medico-sanitare publice, în anul 2025, comparativ cu anul 2024, s-au modificat în felul următor:

În instituții spitalicești de nivel republican, în medie, salariile au crescut per total cu 14,2% (respectiv cu 1950,7 lei în mediu). Pe categorii de personal salariile medii lunare s-au majorat în felul următor: la medici – cu 9,3% (respectiv cu 2004,6 lei în mediu), la asistenții medicali – cu 17,1% (respectiv cu 2334,7 lei), la personalul auxiliar sanitar – cu 15,3% (respectiv cu 1261 lei), iar la alt personal – cu 11% (respectiv cu 1309,6 lei în mediu) (tabelul nr.15).

Tabelul nr. 15. Salariul mediu pentru angajații din spitalele de nivel republican în perioada anilor 2024-2025

Spitale de nivel republican	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2025 (lei)	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2024 (lei)	Creștere	
			absolută (lei)	procentuală
În medie pe instituții	15683,6	13732,9	+1950,7	+14,2%
Medici	23484,5	21479,9	+2004,6	+9,3%
Personal medical mediu	15970,0	13635,3	+2334,7	+17,1%
Personal sanitar auxiliar	9502,1	8241,1	+1261,0	+15,3%
Alt personal	13187,6	11878,0	+1309,6	+11,0%

În instituții spitalicești de nivel municipal, salariile au crescut în medie cu 11,4% (respectiv cu 1552,4 lei în mediu). Pe categorii de personal salariile medii lunare s-au majorat în felul următor: la medici – cu 9,9% (respectiv cu 2066,6 lei în mediu), la asistenții medicali – cu 12,71% (respectiv cu 1699,7 lei), la personalul auxiliar sanitar – cu 12,7% (respectiv cu 1026,3 lei), iar la alt personal – cu 10,5% (respectiv cu 1202,9 lei în mediu) (tabelul nr.16).

Tabelul nr. 16. Salariul mediu pentru angajații din spitalele de nivel municipal în perioada anilor 2024-2025

Spitale de nivel municipal	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2025 (lei)	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2024 (lei)	Creștere	
			absolută (lei)	procentuală
În medie pe instituții	15210,6	13658,2	+1552,4	+11,4%
Medici	22976,1	20909,5	+2066,6	+9,9%
Personal medical mediu	15078,1	13378,4	+1699,7	+12,7%
Personal sanitar auxiliar	9100,6	8074,3	+1026,3	+12,7%
Alt personal	12713,1	11510,2	+1202,9	+10,5%

În instituții spitalicești de nivel raional: salariul mediu per instituție a crescut în medie cu 16,6% (respectiv cu 2017,5 lei în mediu). Pe categorii de personal salariile medii lunare s-au majorat în felul următor: la medici – cu 18,6% (respectiv cu 3870 lei în mediu), la asistenți medicali – cu 15,6% (respectiv cu 2001,8 lei), la personalul auxiliar sanitar – cu 16,5% (respectiv cu 1214,1 lei), iar la alt personal – cu 13,5% (respectiv cu 1322,3 lei în mediu) (tabelul nr. 17).

**Tabelul nr. 17. Salariul mediu pentru angajații din spitalele de nivel raional
în perioada anilor 2024-2025**

Spitale de nivel raional	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2025 (lei)	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2024 (lei)	Creștere	
			absolută (lei)	procentuală
În medie pe instituții	14154,7	12137,2	+2017,5	+16,6
Medici	24696,0	20826,0	+3870,0	+18,6
Personal medical mediu	14823,9	12822,1	+2001,8	+15,6
Personal sanitar auxiliar	8576,5	7362,4	+1214,1	+16,5
Alt personal	11134,9	9812,6	+1322,3	+13,5

În instituții medicale de asistență medicală primară: în medie salariile au crescut cu 12,7% (respectiv cu 1552,2 lei în mediu). Pe categorii de personal salariile medii lunare s-au majorat în felul următor: la medici – cu 11,3% (respectiv cu 2295,5 lei în mediu), la asistenți medicali – cu 12,6% (respectiv cu 1451,2 lei), la personalul auxiliar sanitar – cu 14,7% (respectiv cu 905,3 lei), iar la alt personal – cu 14,3% (respectiv cu 1465,4 lei în mediu) (tabelul nr. 18).

**Tabelul nr. 18. Salariul mediu pentru angajații din instituțiile medicale
de asistență medicală primară raionale în perioada anilor 2024-2025**

Instituții de asistență medicală primară raionale	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2025 (lei)	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2024 (lei)	Creștere	
			absolută (lei)	procentuală
În medie pe instituții	13766,1	12213,9	+1552,2	+12,7%
Medici	22544,9	20249,4	+2295,5	+11,3%
Personal medical mediu	12960,0	11508,8	+1451,2	+12,6%
Personal auxiliar sanitar	7053,4	6148,1	+905,3	+14,7%
Alt personal	11688,5	10223,1	+1465,4	+14,3%

În unitățile de asistență medicală urgentă prespitalicească: în medie salariile au crescut cel mai puțin, cu 7,5% pentru toate categoriile de personal (respectiv cu 1172,2 lei în mediu). Pe categorii de personal salariile medii lunare s-au majorat în felul următor: la medici – cu 6,8% (respectiv cu 1735 lei în mediu), la asistenți medicali și felceri – cu 5,1% (respectiv cu 971,2 lei), la personalul auxiliar sanitar – cu 4,7% (respectiv cu 441,1 lei), iar la alt personal – cu 11,8% (respectiv cu 1566,1 lei în mediu) (tabelul nr. 19).

**Tabelul nr. 19. Salariul mediu pentru angajații din instituțiile medicale
de asistență medicală urgentă prespitalicească în perioada anii 2024-2025**

Instituții de asistență medicală urgentă prespitalicească	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2025 (lei)	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2024 (lei)	Creștere	
			absolută (lei)	procentuală
În medie pe instituții	16740,3	15568,1	+1172,2	+7,5%
Medici	27397,4	25662,4	+1735,0	+6,8%
Personal medical mediu	19884,9	18913,7	+971,2	+5,1%
Personal auxiliar sanitar	9871,5	9430,4	+441,1	+4,7%
Alt personal	14791,1	13225,0	+1566,1	+11,8%

Angajații din unitățile medicale bugetare, în anul 2025 au avut câștiguri salariale mai mici decât cei din instituțiile medicale încadrate în asigurări. Acest fapt se explică prin sistemele de salarizare diferite aprobate pentru aceste categorii de salariați, cât și prin faptul că, în cazul personalului din instituțiile medicale din SAOAM salariile sunt mai mari din contul suplimentului pentru orele de noapte, care are o pondere importantă în totalul salariului lunar.

Respectiv, în unitățile medicale finanțate de la buget, în medie salariile au crescut în anul 2025 cu 15,5% pentru toate categoriile de personal (respectiv cu 1981,5 lei în mediu). Pe categorii de personal salariile medii lunare s-au majorat în felul următor: la medici – cu 24,7% (respectiv cu 4381,2 lei în mediu), la asistenți medicali – cu 13,2% (respectiv cu 1638,2 lei), la personalul medical inferior/auxiliar – cu 26,3% (respectiv cu 2338,2 lei), iar la alt personal – cu doar 0,8% (respectiv cu doar 78,2 lei în mediu) (*tabelul nr. 20*).

Tabelul nr. 20. Salariul mediu pentru angajații din instituțiile medicale bugetare în perioada anilor 2024-2025

Instituții medicale bugetare	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2025 (lei)	Salariul mediu lunar la o funcție ocupată în 2024 (lei)	Creștere	
			absolută (lei)	procentuală
În medie pe instituții	14780,9	12799,4	+1981,5	+15,5%
Medici	22092,6	17711,4	+4381,2	+24,7%
Personal medical mediu	14070,7	12432,5	+1638,2	+13,2%
Personal medical inferior	11234,3	8896,1	+2338,2	+26,3%
Alt personal	10295,3	10217,1	+78,2	+0,8%

În anul 2025, salariații din instituțiile medicale bugetare au avut un salariu mediu lunar mai mic cu 2,9% per total decât angajații din unitățile medicale încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Trebuie de remarcat că diferența salarială se menține aproximativ la același nivel ca și în anul 2024 (-2,2%).

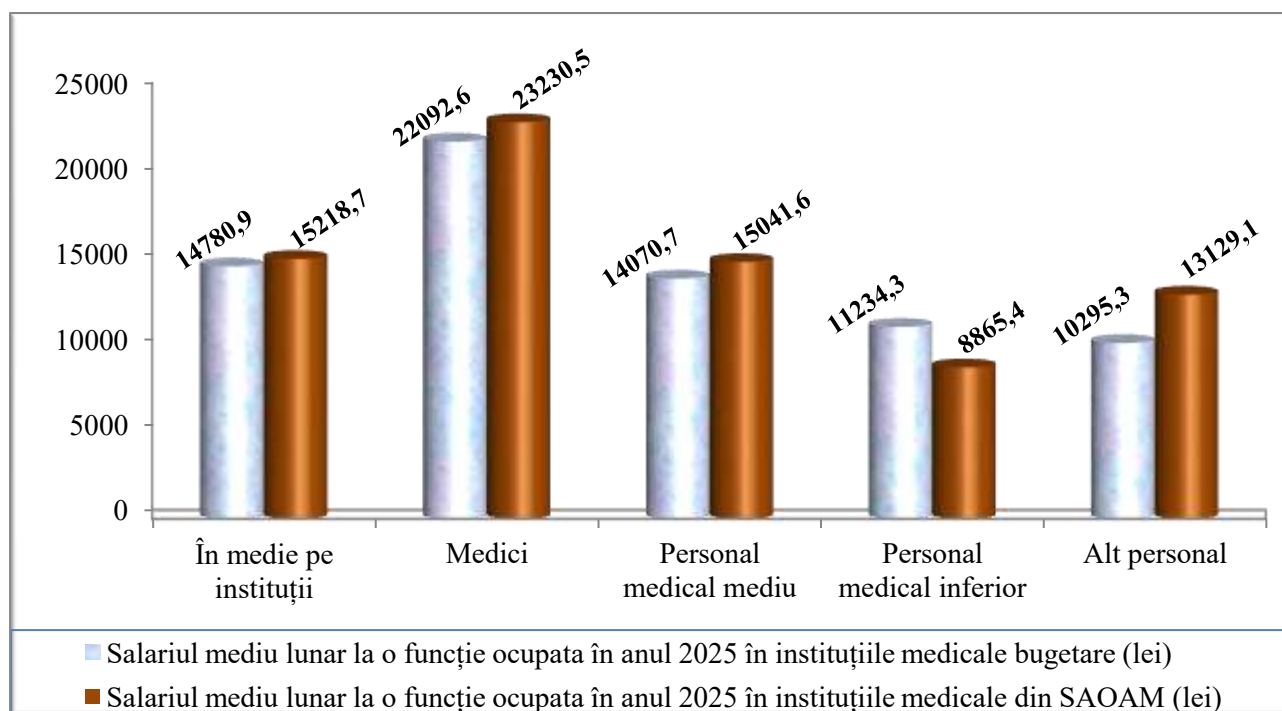
Respectiv, în cazul medicilor din unitățile medicale bugetare, aceștia au înregistrat un nivel salarial total cu 4,9%% mai mic decât medicii din instituțiile medicale încadrate în SAOAM, iar în cazul asistenților medicali din unitățile bugetare diferența salarială a fost mai mică, respectiv, cu 6,5% față de aceeași categorie de personal din unitățile încadrate în asigurări.

Ceea ce trebuie de remarcat este că, la categoria personalului medical inferior și auxiliar sanitar, cei din unitățile medicale bugetare au înregistrat venituri salariale mai mari cu 26,7% decât această categorie de personal din unitățile medicale încadrate în SAOAM (*tabelul nr. 21, figura nr. 8*). Aceasta se explică inclusiv prin faptul că infirmierii și brancardierii din medicina legală au un salariu superior față de salariile aceleiași categorii de personal din alte instituții medicale bugetare (salariul mediu al acestora fiind cu circa 6 mii de lei mai mare).

Tabelul nr. 21. Salariul mediu pentru angajații din instituțiile medicale bugetare față de salariul mediu al angajaților din instituțiile din SAOAM, în anul 2025

Categorii de personal	Salariul mediu lunar la o funcție ocupata în anul 2025 în instituțiile medicale bugetare (lei)	Salariul mediu lunar la o funcție ocupata în anul 2025 în instituțiile medicale din SAOAM (lei)	Diferență	
			absolută (lei)	procentuală
În medie pe instituții	14780,9	15218,7	-437,8	-2,9%
Medici	22092,6	23230,5	-1137,9	-4,9%
Personal medical mediu	14070,7	15041,6	-970,9	-6,5%
Personal sanitar auxiliar	11234,3	8865,4	+2368,9	+26,7%
Alt personal	10295,3	13129,1	-2833,8	-21,6%

Figura nr. 8. Salariul mediu al angajaților instituțiilor medicale bugetare față de salariul mediu al angajaților instituțiilor din SAOAM, în anul 2025

3.2. Plata suplimentului/sporului pentru indicatorii de performanță

Conform legislației privind salarizarea lucrătorilor din unitățile medicale, pentru lucrătorii din instituțiile medicale încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, fiecare instituție planifică în Devizul de venituri și cheltuieli cel puțin 15% din totalul mijloacelor financiare ale salariatilor de bază, calculate pe instituție.

În cazul lucrătorilor din instituțiile medicale bugetare, mijloacele necesare pentru acordarea sporului pentru performanță se alocă anual în limita a 10% din suma anuală a salariilor de bază pentru personalul cu drept de a beneficia de spor de performanță.

În conformitate cu rapoartele anuale prezentate de organizațiile sindicale membre ale Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, majoritatea instituțiilor medicale achită sporul/suplimentul pentru performanță, atât în cazul instituțiilor bugetare, cât și în cazul instituțiilor din sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Respectiv, în fiecare instituție activează

comisii de evaluare a performanțelor profesionale ale muncii, din care face parte inclusiv un reprezentant al organizației sindicale primare, și în cadrul căreia se examinează îndeplinirea acestor indicatori de performanță.

Plata indicatorilor de performanță în instituțiile medicale din SAOAM

Pentru instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurărilor medicale obligatorii, în mediu pe țară, cota indicatorilor de performanță din totalul salariilor medii de funcție lunare la o funcție ocupată a constituit, în medie, în anul 2025, 15,2% (ce constituie în medie 1576,1 lei lunar la o funcție ocupată), cu 0,4 puncte procentuale mai puțin decât în anul 2024.

Pe categorii de personal în parte, indicatorii de performanță au fost achitați în următoarele măriimi:

- la medici – în medie 15,1% din salariul de funcție (ce constituie, în medie, 2450,9 lei lunar la o funcție ocupată), cu 0,4 puncte procentuale mai puțin decât în anul 2024;
- la asistenți medicali – 14,8% din salariul de funcție (ce constituie, în medie, 1459,9 lei lunar la o funcție ocupată), cu 0,1 puncte procentuale mai puțin decât în anul 2024;
- la personal sanitar auxiliar/infirmiere – 13,2% din salariul de funcție (ce constituie, în medie, 758,3 lei lunar la o funcție ocupată), cu 0,4 puncte procentuale mai puțin decât în anul 2024 (tabelul nr. 22).

**Tabelul nr. 22. Indicatorii de performanță achitați angajaților
din instituțiile medicale din SAOAM
în anii 2024-2025**

Categorii angajați	Indicatori de performanță achitați la o funcție ocupată în anul 2025		Indicatori de performanță achitați la o funcție ocupată în anul 2024	
	În valoare absolută (lei)	În valoare procentuală	În valoare absolută (lei)	În valoare procentuală
În medie pe instituții	1576,1	15,2%	1392,7	15,6%
Medici	2450,9	15,1%	2205,3	15,5%
Personal medical mediu	1459,9	14,8%	1279,9	14,9%
Personal auxiliar sanitar	758,3	13,2%	684,4	13,6%
Alt personal	1679,4	18,9%	1526,9	19,5%

În funcție de categoria instituției și tipul de asistență medicală prestată în cadrul SAOAM, per total la nivel de țară, cota indicatorilor de performanță din totalul salariilor medii de funcție lunare la o funcție ocupată a fost de:

- 9,7% din totalul salariului mediu de funcție lunar la o funcție ocupată în spitalele raionale (cu 0,4 puncte procentuale în scădere față de anul 2024);
- 19,9% din totalul salariului mediu de funcție lunar la o funcție ocupată în spitalele republicane (cu 0,3 puncte procentuale în scădere față de anul 2024);
- 12,5% din totalul salariului de funcție lunar la o funcție ocupată în instituțiile prestatoare de asistență medicală primară (cu 0,7 puncte procentuale în scădere față de anul 2024);
- 29,3% din totalul salariului de funcție lunar la o funcție ocupată în instituțiile prestatoare de asistență medicală urgentă prespitalicească.

Analiza plății indicatorilor de performanță în instituțiile medicale bugetare

În anul 2025, în unitățile medicale bugetare, sporul pentru performanță achitat angajaților a constituit, în medie, 9,3%, cu 0,5 puncte procentuale mai mult în mediu față de anul 2024. De menționat că plafonul maxim stabilit de legislație este de 10%.

Pe categorii de personal sporul pentru performanță a fost achitat în mediu astfel:

- la medici – 7,3% (la nivelul anului 2024);

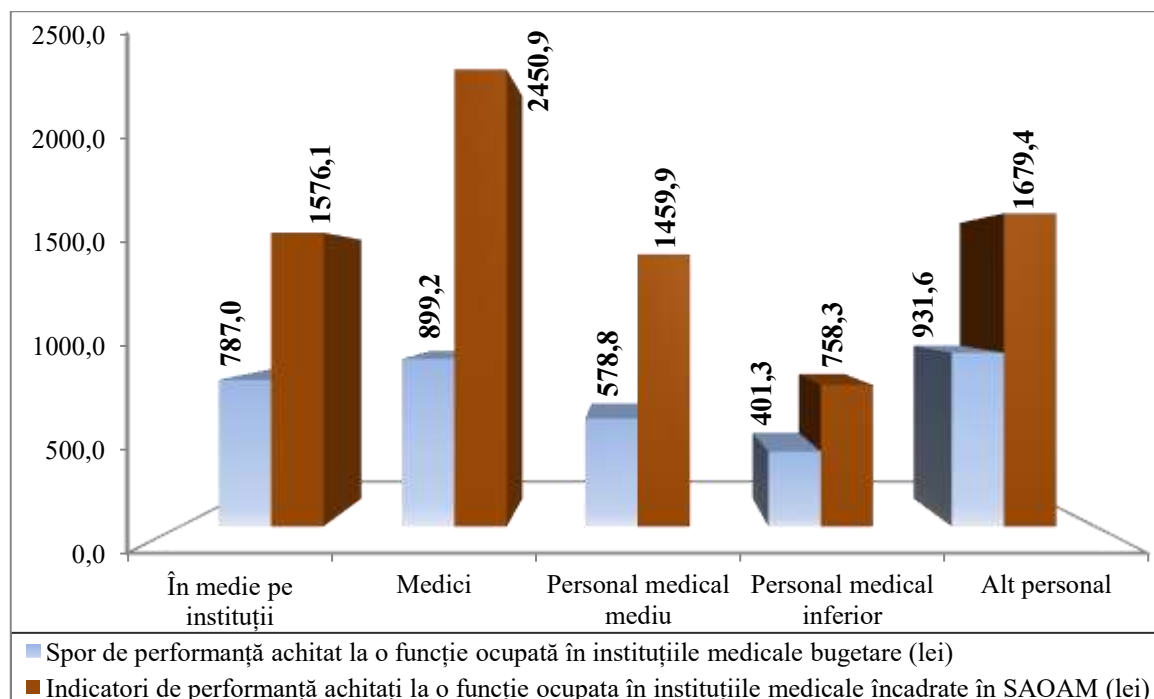
- la asistenți medicali – 7,8% (0,6 puncte procentuale mai mult decât în anul 2024);
- la infirmiere – 7,5% (cu 1,7 puncte procentuale mai mult decât în anul 2024) și 13,4% la categoria personalului administrativ-gospodăresc (cu 0,7 puncte procentuale mai mult decât în anul 2024).

În comparație cu salariații din unitățile medicale încadrate în asigurările medicale care au beneficiat lunar în mediu de câte 1576,1 lei pentru indicatorii de performanță, angajații unităților medicale bugetare au ridicat în anul 2025, în medie, câte 787 lei lunar, care au reprezentat sporul de performanță (tabelul nr. 23, figura nr. 9).

Tabelul nr. 23. Plata sporului/suplimentului pentru performanță achitat angajaților din instituțiile medicale bugetare și instituțiile medicale din SAOAM, în anul 2025

Categorii angajați	Spor de performanță achitat la o funcție ocupată în instituțiile medicale bugetare (2025)		Indicatori de performanță achitați la o funcție ocupată în instituțiile medicale încadrate în SAOAM (2025)	
	În valoare absolută (lei)	În valoare procentuală	În valoare absolută (lei)	În valoare procentuală
În medie pe instituții	787,0	9,3%	1576,1	15,2%
Medici	899,2	7,3%	2450,9	15,1%
Personal medical mediu	578,8	7,8%	1459,9	14,8%
Personal medical inferior	401,3	7,5%	758,3	13,2%
Alt personal	931,6	13,4%	1679,4	18,9%

Figura nr. 9. Plata sporului/suplimentului pentru performanță achitat angajaților din instituțiile medicale bugetare și instituțiile medicale din SAOAM în anul 2025

3.3. Stimularea angajaților prin plata premiilor și a ajutorului material

Legislația națională prevede dreptul angajaților de a beneficia de premii și ajutoare materiale. Convenția colectivă (nivel de ramură) pentru anii 2022-2025 extinde aceste drepturi, prin negocierea și aprobarea cu partenerii sociali a Regulamentului-tip privind premiile și acordarea ajutorului material salariaților pentru recuperarea sănătății, tratament și întremare, în cazuri de calamități naturale, decese etc., de regulă, asociat la concediul anual.

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova examinează, anual, acest aspect și îndeamnă conducătorii unităților să respecte aceste prevederi, în special conducătorii instituțiilor medicale bugetare și să acorde salariaților plățile suplimentare în acest sens.

Majoritatea instituțiilor medicale din sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, din contul economiilor formate, au achitat premii salariaților cu ocazia zilelor profesionale și de sărbătoare, compensând astfel neplata ajutorului material.

Îngrijorător este faptul că, în anul 2025, un număr foarte mic de instituții au acordat ajutoare materiale angajaților (doar 13 instituții, comparativ cu 27 instituții în anul 2024).

3.4. Planificarea cheltuielilor financiare pentru soluționarea problemelor angajaților (0,15%)

Legislația Republicii Moldova (Codul muncii, Convenția colectivă nivel de ramură în domeniul sănătății, Legea sindicatelor, Contractele colective de muncă) prevede dreptul conducătorilor unităților de a planifica și cheltui o cotă de 0,15% raportat la fondul de salarizare pentru soluționarea problemelor personale ale salariaților.

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova examinează, anual, acest aspect și încurajează conducătorii unităților să respecte aceste prevederi.

Totuși, în anul 2025, nu în toate instituțiile au fost respectate aceste prevederi în anul 2025. Astfel, au planificat mijloace financiare pentru soluționarea problemelor salariaților:

- 12 instituții spitalicești de nivel republican încadrate în sistemul asigurărilor medicale obligatorii (la nivelul anului 2024);
- 22 instituții spitalicești de nivel raional încadrate în sistemul asigurărilor medicale obligatorii (la nivelul anului 2024);
- 54 Centre de sănătate de asistență medicală primară de nivel raional (cu 32 mai puțin decât în anul 2024);
- 15 unități medicale încadrate în sistemul asigurărilor medicale obligatorii din municipiul Chișinău și 4 din municipiul Bălți;
- și 3 instituții bugetare (la nivelul anului 2024).

Menționăm că, în special instituțiile medicale cu finanțare bugetară nu planifică mijloace financiare în mărime de cel mult 0,15% din fondul de salarii pentru soluționarea problemelor angajaților în scopurile stabilite în Contractul colectiv de muncă, în conformitate cu prevederile Legii sindicatelor nr.1129/2000 și cu prevederile Convenției colective nivel de ramură.

Acest fapt reduce din posibilitățile angajatorului de a deține surse financiare planificate separat pentru soluționarea eventualelor probleme ale salariaților, inclusiv pentru ajutorarea acestora în unele situații critice.

3.5. Obiectivele și revendicările Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova în domeniul remunerării muncii și protecției social-economice a salariaților

Sistemul de sănătate din Moldova va funcționa eficient doar atunci când resursa umană va fi salarizată corect și conform importanței profesiei. Un sistem de salarizare adecvat ar stopa exodul profesional din ramură, asigurând astfel și accesul echitabil al cetățenilor la serviciile medicale. Fără salarii adecvate deficitul de personal va persista și respectiv, resursa umană din sănătate nu va putea ieși din acel cerc vicios al cumulărilor și al epuizării profesionale.

Pentru a reduce efectul negativ al lipsei cadrelor medicale în țară și exodul acestora către alte țări, sunt necesare întreprinderea unor măsuri orientate pe stimularea financiară a cadrelor medicale, dar și asigurarea condițiilor adecvate de muncă.

Obiectivul de bază al Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova rămâne continuarea activităților de susținere financiar-economică a salariaților prin:

1. *Monitorizarea respectării prevederilor actelor normative în vigoare privind plata muncii și înaintarea propunerilor de ajustare continuă a sistemului de plată a muncii, în temeiul argumentelor și sesizărilor parvenite de la colectivele de muncă.*

2. *Promovarea propunerilor privind reducerea poverii fiscale asupra angajaților, în special a celor din domeniul ocrotirii sănătății.*

3. *Solicitarea creșterilor graduale ale salariilor angajaților din ramură prin prisma stabilirii unor salarii echitabile și decente conform importanței profesiei medicale (atât pentru cei din sistemul bugetar, cât și pentru cei din asigurări).*

4. *Solicitarea majorării salariilor minime pe țară la valoarea cel puțin a 50% din salariul mediu pe economie și, respectiv, ajustarea cadrului normativ în acest sens .*

5. *Solicitarea echivalării nivelului salarial pentru personalul din unitățile medicale bugetare și pentru personalul din cadrul instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv a medicilor și farmaciștilor rezidenți.*

6. *Solicitarea reincluderii în structura salariului cadrelor medicale din sistemul asigurărilor obligatorii a plății suplimentare pentru deținerea categoriei de calificare, similar cadrelor medicale care activează în instituțiile medicale finanțate de la bugetul de stat.*

7. *Solicitarea majorării salariilor (clasei de salarizare) pentru cercetătorii științifici cu funcții medicale din laboratoarele științifice din cadrul instituțiilor medicale;*

8. *Solicitarea majorării salariilor (clasei de salarizare) pentru personalul didactic și științifico-didactic din învățământul medical.*

9. *Solicitarea majorării salariilor pentru medicii experți judiciari și medicii și farmaciștii rezidenți din instituțiile bugetare;*

10. *Participarea activă și continuă la ajustarea legislației în domeniul asigurărilor sociale de stat, în special a celor din domeniul ocrotirii sănătății și solicitarea ajustării cadrului legal al funcționării sistemului public de pensii.*

11. *Sesizarea cazurilor de nerespectare a prevederilor Convenției colective de ramură și a contractelor colective de muncă de către angajatori sau de către organele statului abilitate cu funcții de control, sub aspectul neadmiterii lezării anumitor drepturi salariale negociate suplimentar pentru angajații din instituțiile medicale.*

CAPITOLUL IV

PARTENERIATUL SOCIAL ÎN SFERA MUNCII ȘI RELAȚII INTERNAȚIONALE

4.1. Informații generale

Dialogul social constituie unul dintre instrumentele principale prin care sunt armonizate interesele salariaților, ale angajatorilor și ale autorităților publice. În domeniul sănătății, acest mecanism are o importanță deosebită, întrucât activitatea instituțiilor medicale depinde în mare măsură de stabilitatea relațiilor de muncă, de respectarea drepturilor profesionale ale angajaților și de existența unui cadru de cooperare între partenerii sociali.

În acest context, parteneriatul social nu se limitează doar la procesul de negociere colectivă, ci include un spectru mai larg de mecanisme: consultarea proiectelor de acte normative, participarea sindicatelor în structurile de decizie ale instituțiilor, examinarea problemelor de ordin profesional și social ale salariaților, precum și identificarea unor soluții comune pentru dezvoltarea sistemului de sănătate.

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova promovează constant consolidarea dialogului social în sectorul medical, considerând că implicarea reprezentanților salariaților în procesele de luare a deciziilor este esențială pentru asigurarea unui climat de muncă echitabil și pentru protejarea intereselor profesionale ale lucrătorilor din domeniu. În acest sens, Federația urmărește aplicarea principiilor parteneriatului social atât la nivel de ramură, cât și la nivelul fiecărei instituții din sistemul de sănătate.

Un dialog social eficient presupune nu doar existența cadrului normativ care reglementează relațiile de muncă, ci și disponibilitatea reală a partenerilor sociali de a coopera și de a identifica soluții echilibrate la problemele existente. Prin intermediul structurilor sindicale, Federația monitorizează modul în care sunt respectate drepturile salariaților, contribuie la îmbunătățirea cadrului normativ și promovează inițiative menite să consolideze protecția socială a lucrătorilor din sistemul de sănătate.

Astfel, parteneriatul social rămâne un element central al activității Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, oferind cadrul necesar pentru dialog, negociere și cooperare între toate părțile implicate în gestionarea relațiilor de muncă din domeniul ocrotirii sănătății.

4.2. Dezvoltarea parteneriatului social în sfera muncii

Anul 2025 a reprezentat o etapă importantă în consolidarea dialogului social la nivelul sectorului sănătății, marcată de relansarea negocierilor colective și finalizarea procesului de elaborare și semnare a Convenției colective (nivel de ramură) pentru anii 2026–2030. Acest proces a fost precedat de o serie de demersuri sindicale menite să readucă în prim-plan revendicările angajaților din sistemul de sănătate și să stimuleze funcționarea mecanismelor instituționale de consultare și negociere.

În contextul acumulării unor probleme structurale în sistemul de sănătate, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova a promovat în anul 2025 o agendă revendicativă amplă, menită să îmbunătățească condițiile de muncă, protecția socială și nivelul de remunerare a personalului medical.

Un prim moment important a fost ședința Consiliului Republican din 11 aprilie 2025, în cadrul căreia a fost adoptat un set de revendicări adresate autorităților publice. Acestea au fost transmise oficial Guvernului și instituțiilor responsabile la data de 29 aprilie 2025. Ulterior, în cadrul Congresului al VIII-lea al Federației, revendicările au fost reconfirmate și transmise din nou autorităților la 5 noiembrie 2025, subliniind necesitatea unor acțiuni concrete pentru soluționarea problemelor din sistem.

Printre principalele revendicări formulate de Federația Sindicală „Sănătatea” s-au regăsit:

- Majorarea salariilor angajaților din sistemul de sănătate, prin ajustarea valorii de referință utilizate la calcularea salariilor și prin revizuirea coeficienților de salarizare, astfel încât

remunerarea personalului medical să reflecte responsabilitatea și complexitatea activității desfășurate.

- Creșterea finanțării sistemului de sănătate, inclusiv prin alocări bugetare suplimentare și prin consolidarea mecanismelor de finanțare a instituțiilor medico-sanitare publice.
- Stabilirea unor norme de personal adecvate, care să reducă supraîncărcarea angajaților și să asigure funcționarea eficientă a instituțiilor medicale.
- Introducerea tichetelor de masă pentru angajații din sistemul de sănătate, ca măsură de sprijin social și de motivare profesională.
- Îmbunătățirea sistemului de pensii pentru lucrătorii medicali, inclusiv prin recunoașterea specificului profesiei și asigurarea unor condiții mai favorabile de pensionare.
- Relansarea și funcționarea efectivă a Comisiei de ramură pentru consultări și negocieri colective, ca platformă instituțională de dialog între partenerii sociali.

Aceste revendicări reflectă preocupările majore ale salariaților din sistemul medical și demonstrează utilizarea mecanismelor de dialog social nu doar pentru negocierea condițiilor de muncă, ci și pentru influențarea politicilor publice în domeniul sănătății.

Un rezultat direct al acestor demersuri a fost reluarea negocierilor colective la nivel de ramură, în jurul elaborării unei noi Convenții colective pentru sectorul sănătății. Procesul de negociere a fost facilitat și de Ordinul Ministerului Sănătății din 19 noiembrie 2025, prin care a fost constituită Comisia de ramură pentru consultări și negocieri colective. Această structură instituțională a oferit cadrul formal pentru desfășurarea dialogului între partenerii sociali – Ministerul Sănătății, Compania Națională de Asigurări în Medicină și Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova.

Un moment important în procesul de negociere a fost runda de negocieri din 10 decembrie 2025, în cadrul căreia au fost discutate principalele prevederi ale documentului și au fost armonizate pozițiile părților.

Procesul de negocieri s-a finalizat la data de 12 decembrie 2025, prin semnarea Convenției colective (nivel de ramură) în sectorul sănătății pentru anii 2026–2030, document considerat de partenerii sociali drept principalul instrument de reglementare a raporturilor de muncă, sociale și economice în sector pentru următorii cinci ani.

Convenția stabilește un cadru normativ colectiv care reglementează:

- drepturile și garanțiile sociale ale angajaților din sistemul de sănătate;
- condițiile de muncă și de protecție socială;
- mecanismele de dialog social între partenerii instituționali;
- procedurile de consultare și negociere colectivă la nivel de ramură.

Un element important al Convenției îl reprezintă mecanismul de implementare și monitorizare, care prevede:

- intrarea în vigoare a prevederilor începând cu 1 ianuarie 2026;
- examinarea anuală a modului de implementare în cadrul ședințelor comune ale partenerilor sociali;
- monitorizarea și controlul aplicării prevederilor prin intermediul Comisiei de ramură pentru consultări și negocieri colective.

Prin aceste prevederi, Convenția nu reprezintă doar un document de principii, ci și un instrument procedural pentru menținerea unui dialog social constant și structurat între partenerii din sectorul sănătății.

În ansamblu, anul 2025 a evidențiat o convergență între agenda revendicativă și agenda de negociere colectivă. Revendicările formulate în aprilie și reconfirmate în noiembrie au menținut presiunea instituțională asupra autorităților pentru relansarea dialogului social, iar procesul de negociere desfășurat în decembrie s-a concretizat în semnarea Convenției colective pentru perioada 2026–2030. Această evoluție indică capacitatea organizației sindicale de a transforma revendicările în rezultate negociate, cel puțin la nivelul cadrului normativ colectiv. În același timp, instituționalizarea mecanismelor de dialog – prin activitatea Comisiei de ramură și prin prevederile de monitorizare ale Convenției – creează premisele pentru un dialog social mai stabil și mai predictibil în sectorul sănătății.

Totuși, evaluarea deplină a impactului acestor demersuri depinde și de modul în care vor fi implementate prevederile Convenției și de evoluțiile ulterioare ale politicilor publice, inclusiv în domeniul finanțării sistemului de sănătate, salarizării și protecției sociale a personalului medical.

4.3. Elaborarea și avizarea proiectelor de acte normative

Pe parcursul elaborării actelor normative în domeniul sănătății, chiar dacă nu toate proiectele Ministerului Sănătății au fost prezentate Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova pentru avizare, propunerile înaintate de sindicat au fost, în numeroase situații, luate în considerare. Acest lucru a contribuit la îmbunătățirea cadrului normativ și, implicit, a condițiilor de muncă pentru personalul medical.

În perioada de referință, Federația a analizat și a emis avize asupra unui număr important de proiecte de legi, hotărâri de Guvern, ordine și regulamente ale Ministerului Sănătății, formulând totodată propuneri menite să perfecționeze aceste acte. Dintre acestea, merită menționate câteva inițiative normative cu o importanță deosebită:

- *Proiectul de lege privind stațiunile balneare climatice, balneoclimatice și tratamentul balnear și de recuperare;*
- *Propuneri la modificarea Codului fiscal nr. 1163/1997 și Codului vamal nr. 95/2021;*
- *Proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară;*
- *Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă;*
- *Proiectul de lege pentru modificarea Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003;*
- *Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (reglementarea exercitării profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice);*
- *Proiectul Ordinului cu privire la modificarea Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-21), aprobat prin Ordinul ministrului Muncii și Protecției Sociale;*
- *Proiectul Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2026;*
- *Proiectul Hotărârii Guvernului privind stabilirea cuantumului salariului minim pe țară pe anul 2026;*
- *Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, elaborat în vederea transpunerii Directivei 2022/2041 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în UE;*
- *Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;*
- *Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.*

4.4. Participarea reprezentanților Sindicatului la lucrările organelor colegiale

În anul de referință, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova a reunit 3 Centre Sindicale Ramurale Teritoriale din Domeniul Sănătății (Chișinău, Bălți, Ungheni) și 234 Organizații Sindicale Primare. Totodată, analiza datelor statistice relevă că, în anumite unități, reprezentarea intereselor angajaților de către structurile sindicale alese nu se realizează întotdeauna în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. (tabelul nr. 24).

Tabel nr. 24. Procentul reprezentării organizației sindicale în organele colegiale ale instituției

Denumirea organului colegial	Anul 2023	Anul 2024	Anul 2025
	%	%	%
Consiliul medical	50,74	61,86	69,30
Consiliul de administrare	59,50	68,40	73,95
Comisia permanentă de atestare și tarifare	69,85	72,31	82,52
Comisia pentru utilizarea rațională a investițiilor în Sănătate	69,85	70,10	80,10
Comisia pentru soluționarea litigiilor de muncă	68,38	66,29	71,99

Organizațiile sindicale sunt îndemnate să manifeste o implicare activă în promovarea și respectarea cadrului legal ce reglementează parteneriatul social. În acest sens, este importantă consolidarea participării reprezentanților sindicali în activitatea structurilor colegiale din sistemul de sănătate și în consiliile de administrare ale instituțiilor medico-sanitare publice, unde aceștia trebuie să reprezinte și să apere interesele angajaților.

Abordarea problemelor colective de muncă în cadrul acestor structuri, înainte de adoptarea deciziilor, cu participarea sindicatelor, constituie o manifestare a transparenței și a managementului participativ în instituțiile din domeniul sănătății. Un asemenea mod de lucru sprijină evoluția de la practici administrative centralizate către un model bazat pe dialog social, responsabilitate comună și reglementare prin acorduri colective, contribuind astfel la stabilitatea și echilibrul relațiilor de muncă.

4.5. Relații internaționale

Relațiile internaționale ale Federației Sindicale „Sănătatea” s-au intensificat în anul 2025, fapt confirmat prin extinderea dialogului și cooperării cu structurile sindicale europene și internaționale.

O expresie elocventă a acestei deschideri a fost participarea reprezentantului EPSU, Jan Willem Goudriaan, la lucrările Congresului Federației, prezență care a reconfirmat importanța consolidării legăturilor cu partenerii externi și susținerea acordată obiectivelor Federației.

Totodată, Federația a continuat să valorifice apartenența sa la Federația Europeană a Sindicatelor din Serviciile Publice (EPSU), platformă importantă pentru schimbul de informații, bune practici și experiențe relevante pentru sectorul sănătății.

În această perioadă, a fost inițiat un dialog cu EPSU privind posibilitatea organizării unor seminare dedicate recrutării sindicale și consolidării capacităților organizaționale, în vederea preluării unor experiențe europene utile pentru dezvoltarea Federației.

Un rezultat important al activității desfășurate pe dimensiunea relațiilor internaționale a fost promovarea, într-un interval de timp relativ scurt, a cazului privind ingerințele grave în activitatea sindicală constatate în cadrul IMSP Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească. Ca urmare a plângerii depuse către Organizația Internațională a Muncii, subiectul a fost inclus pe lista scurtă a cazurilor prioritare examinate public în cadrul celei de-a 113-a Sesiuni a Conferinței Internaționale a Muncii, desfășurată la Geneva în luna iunie 2025.

Demersul Federației a beneficiat și de susținerea colegilor sindicali din Austria, Elveția și Franța, ceea ce a conferit un plus de vizibilitate și relevanță subiectului promovat.

Această evoluție a reprezentat o reușită deosebită pentru Federație, având în vedere că, în mod obișnuit, asemenea dosare parcurg un proces mai îndelungat până la examinarea lor în cadrul forurilor internaționale de specialitate.

În același timp, am inițiat conturarea unei rețele de contacte și potențiali parteneri sindicali din statele membre ale Uniunii Europene, în perspectiva dezvoltării unor relații de cooperare

durabile, orientate spre schimb de experiență, consolidare organizațională și promovarea intereselor comune ale lucrătorilor din sistemul sănătății.

4.6. Obiective pentru realizare în următoarea perioadă

1. Dezvoltarea mecanismelor de dialog social la nivel de ramură și la nivelul instituțiilor medico-sanitare, prin organizarea periodică a consultărilor între sindicate, angajatori și autoritățile publice.

2. Consolidarea capacităților organizațiilor sindicale în domeniul negocierilor colective, prin instruirea reprezentanților sindicali și schimbul de bune practici în parteneriatul social.

3. Participarea activă la monitorizarea politicilor publice din domeniul sănătății, în vederea promovării intereselor profesionale, economice și sociale ale lucrătorilor din sistem.

4. Susținerea procesului de negociere colectivă la nivel de unitate și de ramură, în vederea actualizării și îmbunătățirii prevederilor contractelor și convențiilor colective de muncă.

5. Promovarea transparenței și a consultării reale în procesul de adoptare a deciziilor care afectează personalul medical și farmaceutic.

6. Întărirea rolului sindicatelor în procesul decizional, prin asigurarea participării reprezentanților sindicali în consiliile de administrare și în alte structuri colegiale relevante din domeniul sănătății.

7. Promovarea unui climat de muncă bazat pe respect reciproc, echitate și cooperare, prin consolidarea relațiilor de parteneriat între angajați, angajatori și autorități.

CAPITOLUL V

SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ

Sistemul Securității și Sănătății în Muncă (SSM) constituie un ansamblu de activități, având ca scop asigurarea celor mai bune condiții, cu siguranță maximă și riscuri minime, în desfășurarea procesului de muncă. Protejarea vieții, sănătății, și integrității corporale în activitatea de muncă cotidiană trebuie să constituie obiectivul de bază al actorilor relațiilor de muncă - angajator, lucrător, reprezentanții lucrătorilor.

Acest obiectiv, conform actelor legislative și normative în vigoare, îi revine pe deplin, sub orice aspect, responsabilității angajatorilor. Elaborarea și adoptarea politicii statului și controlul respectării actelor normative în domeniu este responsabilitatea organelor statale respective. Organelor sindicale le revine un rol la fel de important, implicarea lucrătorilor în apărarea vieții și sănătății și îmbunătățirea condițiilor lor de muncă, iar activitatea lor, având o bază normativă clară. Un sistem de SSM eficient presupune cointeresarea reciprocă a angajatorilor și lucrătorilor în îmbunătățirea lui continuă, iar participarea nemijlocită a fiecărui lucrător este o condiție de bază.

În perioada precedentă s-a reușit elaborarea, negocierea și încheierea Convenției colective (nivel de ramură), prin care partenerii sociali și-au asumat realizarea unor măsuri importante la capitolul Securitate și Sănătate în Muncă, inclusiv stabilirea unor prevederi cu caracter normativ, care au fost, spre regret, excluse din legislația muncii.

Analiza rapoartelor anuale privind realizarea prevederilor Convenției colective și contractelor colective la nivel de unități la capitolul securitate și sănătate în muncă ne arată următorul tablou:

În majoritatea unităților din ramură au fost elaborate și s-au adoptat planuri de protecție și prevenire, care conform actelor normative trebuie să cuprindă riscurile profesionale la toate locurile de muncă, măsurile de protecție tehnice, igienico-sanitare, organizatorice și de altă natură, termenii și persoanele responsabile de realizare. Totodată, 78 de unități, majoritatea din asistența medicală primară, n-au indicat în raportul anual existența planurilor respective.

Conform prevederilor Convenției colective, angajatorul se obligă să aloce în acest scop surse financiare în volum necesar, dar nu mai puțin de 2% raportat la fondul de salarizare, care trebuie să fie prevăzute în devizul anual de venituri și cheltuieli al Unității. Dar nu toate Unitățile au respectat acest indicator, iar unele n-au prevăzut surse financiare pentru realizarea măsurilor de prevenție și prevenire.

În anul 2025 evaluarea riscurilor profesionale sub aspect de corespundere normelor și regulilor de protecție a muncii, la fiecare loc de muncă, a fost efectuată în 110 Unități. În conformitate cu standardele Organizației Internaționale a Muncii evaluarea riscurilor și pericolelor la locul de muncă este un principiu de bază a politicii în domeniul SSM și presupune realizarea măsurilor de preîntâmpinare conform următoarelor priorități:

1. Eliminarea riscurilor și pericolelor;
2. Micșorarea lor la sursă prin măsuri tehnice și organizatorice de protecție colectivă;
3. Minimalizarea lor prin proiectarea sistemelor non periculoase și reducerea timpului de contact cu factorii nocivi de muncă;
4. Asigurarea salariaților cu încălțăminte și îmbrăcăminte specială și alte mijloace de protecție individuală, utilizat efectiv și aflat în stare bună.

Conform rapoartelor anuale salariații din majoritatea Unităților au fost asigurați cu echipament gratuit de protecție individuală și de lucru, cu materiale igienico-sanitare conform normativelor, instruire și instrucțiuni speciale în domeniu, etc. Totodată, au beneficiat de alimentație specială doar 52% salariați din numărul total care trebuiau să fie asigurați.

Însă, examinarea proceselor verbale întocmite de către inspectorii principali de muncă ai sindicatelor, în cadrul vizitelor în Unități ne demonstrează situația reală la acest capitol. În anul de referință, au fost efectuate vizite în 48 de Unități din ramura sănătății, fiind depistate 1067 de încălcări consemnate în procesele verbale ale inspectorilor muncii în domeniul SSM, cele mai frecvente fiind:

- Nerespectarea constituirii comitetelor pentru securitate și sănătate în muncă;
- Nefectarea instrucțiunilor de SSM pentru toate ocupațiile și lucrările în instituție în modul stabilit. Lipsa registrelor de înregistrare a acestora;
- Nefectuarea instruirii salariaților în domeniul protecției contra incendiilor și a personalului ne electrotehnic cu conferirea grupei I de electrosecuritate, instruirea conducătorilor locurilor de muncă și altele.
- Nerespectarea cerințelor minime generale de securitate și sănătate pentru folosirea echipamentului de muncă la locul de muncă, existând pericol de căderi de la înălțime, intoxicații cu gaze în rezultatul folosirii sobelor defecte;
- Nefectuarea atestării locurilor de muncă din punct de vedere al protecției muncii cu stabilirea corectă a sporurilor de compensare pentru lucru în condiții nefavorabile.

Conform datelor din rapoartele anuale prezentate de organizațiile sindicale membre ale Federației, indicatorii cu incapacitate temporară de muncă a constituit 620 zile la 100 salariați (anul 2023 - 715; anul 2024 - 600 zile la 100 salariați). Au fost înregistrate 34 accidente de muncă cu pierderea temporară a capacității de muncă. Totodată, au fost raportate 2 accidente de muncă grave, cercetate de inspectorii muncii, dar clasificate ca accidente în afara muncii, cauza directă a cărora a fost determinată de fapte ce nu au legătură cu îndeplinirea sarcinii de muncă sau obligațiilor de serviciu.

În lipsa unor date statistice clare nu se poate aprecia corect nivelul invalidității în rândul salariaților din domeniul sănătății. Conform datelor raportate au fost înregistrați 110 invalizi primari (anul 2023 - 210; anul 2024 - 114).

În anul de referință, la fel ca și în anul precedent, în republică nu au fost înregistrate cazuri de boală profesională. Majoritatea absolută a salariaților, sau 98%, au fost supuși examenului medical profilactic conform actelor normative în vigoare.

Se acordă o atenție mai sporită monitorizării fenomenului arderii profesionale, iar în 14 Unități au fost înregistrate 33 de cazuri. Posturi de psiholog sau alt specialist instruit în domeniu sunt prevăzute doar în 34 de Unități. Tematica arderii profesionale sau extenuării la locul de muncă a fost inclusă în agenda tuturor seminarelor organizate de către Federație.

Federația în comun cu Ministerul Sănătății a organizat Spartachiada XXXVII a lucrătorilor din domeniul sănătății în anul 2025, la care tradițional au participat peste 600 sportivi, uniți în 30 echipe sportive.

În scopul întremării sănătății membrilor de sindicat, Federația a continuat și în anul 2025 asigurarea membrilor de sindicat cu bilete de tratament sanatorial, de care au beneficiat 388 persoane, alocându-se în acest scop 1533898 lei din fondul sindical de ajutor reciproc și solidaritate.

Lucrătorii din domeniul sănătății își desfășoară activitatea în condiții cu riscuri profesionale de diverse origini. Măsurile de protecție și prevenire cer eforturi mai sporite din partea angajatorilor, al salariaților, dar și reprezentanților sindicatului cu răspunderi specifice în domeniu. Federația a instruit în anul precedent 27 de președinți ai Organizațiilor Sindicale Primare în acest domeniu și va continua instruirea și în anul curent. Abaterile depistate în cadrul vizitelor în unități se repetă din an în an. Acestea nu cer eforturi mari financiare, dar pot fi, și trebuie înlăturate prin organizare și responsabilitate din partea tuturor participanților în procesul de muncă.

Obiective pentru realizare în următoarea perioadă

1. Desfășurarea campaniei de informare „STOP extenuării la locul de muncă!” în instituțiile din domeniul sănătății, privind importanța fenomenului pentru sănătatea mintală și fizică a angajaților și măsurile de prevenire.

2. Implicarea reprezentanților sindicatului, cu răspunderi specifice în domeniul SSM, în cadrul vizitelor inspectorilor muncii sindicatelor în Unități, la cercetarea accidentelor de muncă și accidentelor în afara muncii, dar care s-au produs în timpul de muncă al salariatului, la locul de muncă sau pe teritoriul Unității.

3. *Informarea operativă a conducerii Federației despre producerea accidentelor de muncă în Unitate, în conformitate cu prevederile „Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005.*

4. *Promovarea prevederilor actelor normative privind eliminarea violenței și hărțuirii în lumea muncii, organizarea seminarelor tematice. Continuarea instruirii reprezentanților sindicatului cu răspunderi specifice în domeniul SSM de nivelul întâi.*

5. *Continuarea tratamentului sanatorial al membrilor de sindicat prin compensarea parțială a costului biletului de tratament din sursele Fondului de ajutor reciproc și solidaritate al Federației.*

6. *Promovarea activităților sportive în colectivele de muncă. Organizarea și desfășurarea Spartachiadei XXXVIII a lucrătorilor din domeniul sănătății în anul 2026. Participarea Selecționatei Federației la competițiile sportive din cadrul Spartachiadei VII-a a CNSM, organizată în comun cu Comitetul Național Olimpic și Sportiv din Republica Moldova.*

CAPITOLUL VI

ASISTENȚA JURIDICĂ

Acordarea asistenței juridice gratuite membrilor de sindicat reprezintă una dintre funcțiile esențiale ale Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, fiind un instrument concret de apărare a drepturilor și intereselor de muncă, profesionale, economice și sociale ale salariaților din ramură. Această activitate derivă atât din actele normative naționale, cât și din prevederile statutare ale Federației.

În mod expres, art. 7 pct. 5 din Statutul Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova stabilește că Federația are ca obiectiv principal „acordarea asistenței juridice gratuite membrilor de sindicat în reglementarea raporturilor de muncă și sociale”, iar art. 7 pct. 6 prevede că Federația „înaintează acțiuni de repunere în drepturi a membrilor de sindicat în toate cazurile în care se constată că acestea au fost încălcate”. Totodată, art. 8 din Statut consacră formele de acțiune prin care acest obiectiv este realizat: negocierea, concilierea, medierea, petiția, sesizarea, protestul și apelarea la organele judiciare naționale și internaționale.

Din perspectivă constituțională, activitatea de asistență juridică sindicală este susținută de art. 43 din Constituția Republicii Moldova, care garantează dreptul la muncă, la protecția muncii și, în special, prin art. 43 alin. (4), consfințește că „dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate”.

Acest cadru constituțional legitimează rolul sindicatului în apărarea intereselor salariaților și în intervenția activă în soluționarea litigiilor de muncă.

În același sens, cadrul juridic aplicabil este completat de Codul muncii al Republicii Moldova, de Legea sindicatelor nr. 1129/2000, de Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008, de convențiile colective naționale și ramurale, precum și de standardele Organizației Internaționale a Muncii, inclusiv Convențiile OIM nr. 87, nr. 98 și nr. 135, precum și Recomandarea OIM nr. 143.

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova, în calitatea sa de centru sindical național-ramural, promovează dialogul social și participarea salariaților la procesul decizional. Dialogul social constituie cadrul principal prin care sunt armonizate interesele angajatorilor și ale salariaților, fiind realizat prin negociere, consultare, informare și gestionare în comun.

În anul 2025, din cele 234 de organizații sindicale primare afiliate Federației, toate dispuneau de contracte colective de muncă la nivel de unitate și de acorduri suplimentare negociate și încheiate între administrația unității și comitetul sindical. Acest fapt confirmă aplicarea practică a Convenției colective (nivel de ramură) pentru anii 2022–2025, încheiată între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, Compania Națională de Asigurări în Medicină și Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova.

Temeiul juridic al negocierii și încheierii contractelor colective de muncă este reglementat de art. 32 din Codul muncii, care prevede că proiectul contractului colectiv este elaborat de părți, iar dacă, în termen de 3 luni de la inițierea negocierilor, nu se ajunge la un acord asupra tuturor clauzelor, părțile sunt obligate să semneze contractul pentru clauzele coordonate, întocmind concomitent un proces-verbal asupra divergențelor existente. De asemenea, art. 34 din Codul muncii stabilește că modificarea și completarea contractului colectiv se realizează în același mod ca și încheierea lui.

În urma negocierilor colective din anul de referință, în acordurile suplimentare la contractele colective au fost incluse mai multe clauze favorabile salariaților: acordarea unei zile libere plătite pentru examenul de înaltă performanță și consultații sau investigații în instituțiile republicane; acordarea zilei libere aferente zilei de naștere, inclusiv atunci când aceasta coincide cu o sărbătoare nelucrătoare; achitarea sporurilor de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, în urma atestării locurilor de muncă cu participarea reprezentanților sindicali.

Pe parcursul anului 2025, în 95 instituții au fost desfășurate adunări în cadrul cărora președinții organizațiilor sindicale primare au prezentat informații privind activitatea anuală a comitetului sindical și îndeplinirea prevederilor contractelor colective de muncă.

Pe întreaga perioadă de referință, indicatorii privind conflictele și litigiile de muncă au evoluat astfel:

Tabelul nr. 25. Date privind conflictele și litigiile de muncă

Nr. d/o	Denumirea acțiunilor	Anii					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Acțiuni de protest, total	-	2	1	3	1	-
	Inclusiv:						
1.1.	Greve	-	-	-	-	-	-
1.2.	Pichetări	-	1	-	-	1	-
1.3.	Mitinguri	-	-	-	2	-	-
1.4.	Altele	-	1	1	-	-	-
2.	Numărul de participanți la acțiunile de protest	-	136	65	553	30	-
3.	Numărul de zile pierdute	-	1	1	-	-	-
4.	Numărul de litigii individuale de muncă, total	86	48	56	16	18	40
4.1.	Inclusiv soluționate pozitiv	60	34	50	9	14	16
5.	Adresări în judecată, total	9	11	5	12	4	13
5.1.	Inclusiv soluționate pozitiv	3	3	2	6	2	2

Analiza datelor prezentate în *tabelul nr. 25* evidențiază faptul că, în anul 2025, nu au fost înregistrate acțiuni de protest, spre deosebire de perioada 2021–2024, când acestea au existat, deși la un nivel relativ redus și fluctuant. Totuși, absența protestelor colective nu poate fi interpretată, în mod automat, ca o diminuare a conflictualității în raporturile de muncă, întrucât indicatorii privind litigiile individuale și adresările în judecată relevă o tendință contrară.

Astfel, se constată o creștere semnificativă a numărului litigiilor individuale de muncă, de la 18 cazuri în anul 2024 la 40 cazuri în anul 2025, ceea ce reprezintă o majorare de peste două ori. Această evoluție indică fie o intensificare a încălcărilor drepturilor individuale ale salariaților, fie o creștere a gradului de conștientizare și valorificare a mecanismelor legale de apărare. Dintre litigiile înregistrate, 16 au fost soluționate pozitiv, inclusiv prin intervenția organelor sindicale, iar un salariat a fost restabilit în funcție prin hotărâre judecătorească, ceea ce confirmă rolul efectiv al asistenței juridice sindicale în protecția drepturilor de muncă.

Cu toate acestea, o analiză comparativă relevă că, deși numărul soluțiilor favorabile a crescut în valoare absolută (de la 14 în anul 2024 la 16 în anul 2025), ponderea litigiilor soluționate pozitiv în totalul litigiilor a înregistrat o scădere semnificativă, de la aproximativ 77,8% în anul 2024 la 40% în anul 2025. Această diminuare a eficienței relative poate indica o creștere a complexității cauzelor, o rigidizare a poziției angajatorilor sau limitări în utilizarea mecanismelor de soluționare amiabilă.

În același sens, se remarcă o creștere accentuată a adresărilor în judecată, de la 4 cazuri în anul 2024 la 13 cazuri în anul 2025, ceea ce denotă o tendință de judiciarizare a conflictelor de muncă, în detrimentul soluționării acestora pe cale amiabilă sau prin mecanismele dialogului social.

Prin urmare, datele statistice indică faptul că, în anul 2025, conflictualitatea de muncă nu s-a redus, ci a cunoscut o transformare structurală, manifestându-se mai puțin prin acțiuni colective de protest și mai mult prin litigii individuale și proceduri judiciare.

Această deplasare a conflictelor din sfera colectivă către cea individuală reflectă o accentuare a problemelor ce țin de aplicarea concretă a drepturilor salariaților, precum concedierea, sancționarea disciplinară, transferul, salarizarea sau respectarea garanțiilor legale și contractuale.

Din perspectivă juridică, această tendință impune consolidarea dimensiunii preventive a asistenței juridice sindicale, sporirea capacității organizațiilor sindicale primare de a interveni prompt și eficient în cazurile de încălcare a drepturilor de muncă, precum și valorificarea mai activă a mecanismelor de conciliere, negociere și reprezentare în fața instanțelor de judecată.

Un indicator esențial pentru evaluarea activității juridice sindicale îl constituie numărul adresărilor formulate de membrii de sindicat către organele sindicale, acestea reflectând atât gradul de încredere al salariaților în structurile sindicale, cât și amploarea și diversitatea problemelor întâmpinate în practică la nivelul raporturilor de muncă.

Tabelul nr. 26. Adresările membrilor de sindicat către organele de conducere ale organizațiilor sindicale afiliate la Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova

Nominalizarea problemelor	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Acordarea ajutorului material	1088	8580	9136	11176	6904	11101
Tratament balneosanatorial	1007	1054	1415	1620	1457	841
Concedierea/desfacerea din inițiativa angajatorului a contractelor individuale de muncă	155	122	90	165	161	81
Încălcarea disciplinei muncii	255	418	191	265	215	223
Normarea și remunerarea muncii	604	432	496	293	317	316
Plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă	128	540	328	178	488	363
Alte adresări	674	2322	1349	3633	3330	8239

Analiza datelor prezentate în *tabelul nr. 26* evidențiază o dinamică complexă a adresărilor formulate de membrii de sindicat către organele de conducere ale organizațiilor sindicale, reflectând atât evoluția nevoilor sociale ale salariaților, cât și persistența unor probleme juridice în raporturile de muncă.

Un prim element relevant îl constituie numărul adresărilor privind acordarea ajutorului material, care înregistrează o evoluție fluctuantă, dar cu tendință generală de creștere, atingând în anul 2025 - 11.101 adresări, comparativ cu 6.904 în anul 2024. Această creștere semnificativă poate fi interpretată ca un indicator al vulnerabilității sociale sporite a salariaților din sistemul de sănătate, dar și al încrederii acestora în structurile sindicale ca mecanism de sprijin social.

În ceea ce privește tratamentul balneosanatorial, se observă o scădere accentuată în anul 2025 (841 cazuri), față de 1.457 în 2024 și 1.620 în 2023, ceea ce poate indica fie o reducere a accesului la astfel de beneficii, fie o reorientare a priorităților salariaților către alte forme de sprijin.

Un indicator juridic deosebit de important îl reprezintă adresările privind concedierea din inițiativa angajatorului, care, deși în anul 2025 au scăzut la 81 cazuri, comparativ cu 161 în 2024, rămân relevante prin natura lor, întrucât vizează una dintre cele mai sensibile forme de încetare a raporturilor de muncă.

În mod similar, adresările privind normarea și remunerarea muncii se mențin relativ constante (316 în 2025 față de 317 în 2024), ceea ce denotă caracterul structural și persistent al problemelor legate de salarizare și organizarea muncii. Din perspectivă juridică, aceste aspecte sunt direct legate de respectarea dispozițiilor Codului muncii privind retribuirea muncii și echitatea salarială.

În cazul plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, se observă o ușoară scădere în anul 2025 (363 cazuri), față de 488 în 2024, însă valorile rămân relativ ridicate, indicând existența unor dificultăți în aplicarea corectă a mecanismelor de protecție socială.

Deosebit de relevantă este evoluția categoriei „alte adresări”, care înregistrează o creștere semnificativă în anul 2025, ajungând la 8.239 cazuri, față de 3.330 în 2024. Această majorare substanțială sugerează o diversificare a problemelor cu care se confruntă salariații și, implicit, o extindere a sferei intervenției sindicale, inclusiv în domenii care nu sunt strict tipizate sau prevăzute expres în clasificarea statistică.

Per ansamblu, volumul ridicat al adresărilor, precum și structura acestora, demonstrează că organizațiile sindicale continuă să reprezinte un mecanism primar de acces la asistență juridică și socială, fiind implicate atât în soluționarea problemelor individuale, cât și în prevenirea escaladării conflictelor de muncă.

În concluzie, analizând coroborat datele din tabelul nr. 25 și tabelul nr. 26, se evidențiază o transformare semnificativă a naturii conflictualității în raporturile de muncă din sectorul sănătății în anul 2025.

Pe de o parte, se constată diminuarea formelor colective de manifestare a conflictelor, reflectată prin absența acțiunilor de protest, iar pe de altă parte, o creștere evidentă a conflictualității individuale, materializată prin majorarea numărului litigiilor individuale de muncă (de la 18 în anul 2024 la 40 în anul 2025), precum și prin creșterea adresărilor în judecată (de la 4 la 13).

Această tendință este susținută și de datele din Tabelul nr. 2, care indică un volum foarte ridicat al adresărilor formulate de membrii de sindicat – 20.941 în anul 2025 –, ceea ce confirmă faptul că presiunea socială și juridică nu s-a diminuat, ci s-a manifestat preponderent prin mecanisme instituționale, precum consultarea, petiționarea și solicitarea asistenței juridice sindicale. În special, creșterea semnificativă a adresărilor privind ajutorul material și a categoriei „alte adresări” evidențiază atât vulnerabilitatea social-economică a salariaților, cât și diversificarea problemelor juridice cu care aceștia se confruntă în practică.

În ansamblu, datele analizate indică o reorientare a conflictelor de muncă din sfera colectivă către cea individuală și administrativ-jurisdicțională, ceea ce determină o creștere a rolului asistenței juridice sindicale în:

- prevenirea litigiilor;
- soluționarea conflictelor în fază incipientă;
- reprezentarea salariaților în fața instanțelor de judecată.

Prin urmare, se poate concluziona că, în anul 2025, conflictualitatea în muncă nu a fost diminuată, ci a suferit o transformare structurală, impunând adaptarea strategiilor sindicale către o abordare mai accentuată juridică, preventivă și orientată spre apărarea efectivă a drepturilor individuale ale salariaților.

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova a acordat suport metodologic și consultativ organizațiilor sindicale primare, prin elaborarea unui model de pachet de documente și transmiterea acestuia la solicitare, în vederea asigurării conformității cu cerințele legale întru înregistrarea datelor în Registrul de stat al persoanelor juridice la I.P. „Agenția Servicii Publice”.

La data de 31.12.2025, erau înregistrate la Agenția Servicii Publice și dispuneau de IDNO practic toate organizațiile sindicale primare. Pe parcursul anului, în cadrul a 36 organizații sindicale primare au avut loc adunări generale sau conferințe, în urma cărora au fost operate modificările corespunzătoare în Registrul de stat al persoanelor juridice.

Totodată, potrivit Legii nr. 308/2017, până la data de 31 decembrie 2025, toate organizațiile necomerciale, inclusiv organizațiile sindicale primare, aveau obligația de a actualiza informațiile privind beneficiarul efectiv. Nerespectarea acestei obligații atrage răspundere contravențională, în conformitate cu art. 263² din Codul contravențional al Republicii Moldova, sancțiunea fiind amenda de la 1000 la 1500 unități convenționale, o unitate convențională fiind echivalentă cu 50 lei.

În acest sens, pentru evitarea sancționării și având în vedere că organizațiile sindicale primare nu erau active și au încetat activitatea fiscală, conform solicitărilor și cu spriginul Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, au fost radiate conform prevederilor art.168 alin.(1) lit. f) din Codul fiscal și a Instrucțiunii privind modalitatea radierii contribuabililor din Registrul Fiscal de Stat:

- Comitetul Sindical al Spitalului Raional Căinari, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 000000568;
- Comitetul Sindical Centrul Sănătate Publică Cahul, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 449749;
- Comitetul Sindical Centrul Sănătate Publică Căușeni, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 33453302;
- Comitetul Sindical Centrul Sănătate Publică Chișinău, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 369406;
- Comitetul Sindical Centrul Sănătate Publică Comrat (UTA Găgăuzia), titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 100506465;
- Comitetul Sindical Centrul Sănătate Publică Edineț, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 361459;
- Comitetul Sindical Centrul Sănătate Publică Ialoveni, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 3219010;
- Comitetul Sindical Centrul Sănătate Publică Soroca, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 33331847;
- Comitetul Sindical Centrul Sănătate Publică Florești, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 316283.
- Comitetul Sindical al Stației Zonale Asistență Medicală Urgentă „SUD”, titular al certificatului de atribuire a codului fiscal IDNO 0369198.

De asemenea, se menționează că, la data de 12.12.2025, a fost încheiată Convenția colectivă (nivel de ramură) pentru anii 2026–2030, între Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Compania Națională de Asigurări în Medicină, aceasta incluzând clauze mai favorabile pentru salariați, în vederea consolidării protecției drepturilor și garanțiilor acestora.

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova își propune următoarele obiective principale în domeniul juridic pentru anul 2026:

- 1. Asigurarea respectării integrale a legislației muncii în toate unitățile cu apartenență la Federație, prin monitorizare continuă și intervenții juridice prompte.*
- 2. Întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea respectării și neadmiterii diminuării drepturilor și garanțiilor salariaților-membri de sindicat, prevăzute de legislația națională și actele internaționale în domeniu.*
- 3. Asigurarea încheierii contractelor colective de muncă în toate unitățile, unde acestea lipsesc, cu eliminarea situațiilor de tergiversare, în conformitate cu prevederile Codului muncii.*
- 4. Acordarea suportului metodologic și consultativ în procesul de negociere, încheiere și modificare a contractelor colective de muncă și a acordurilor suplimentare.*
- 5. Reducerea cazurilor de violență asupra personalului medical, prin promovarea măsurilor preventive și monitorizarea obligațiilor angajatorilor.*
- 6. Creșterea nivelului de informare juridică a membrilor de sindicat, prin organizarea de instruirii, seminare și ghiduri practice.*
- 7. Dezvoltarea capacității juridice a liderilor organizațiilor sindicale primare, în vederea intervenției eficiente în conflictele de muncă.*
- 8. Intensificarea controlului asupra respectării legislației muncii și utilizarea mecanismelor legale de intervenție, inclusiv sesizarea organelor competente în cazurile de încălcare.*
- 9. Reducerea numărului litigiilor individuale de muncă, prin promovarea soluționării amiabile și prevenirea conflictelor la nivel de unitate.*

10. *Acordarea asistenței juridice gratuite membrilor de sindicat în domeniul raporturilor de muncă și al securității și sănătății în muncă.*
11. *Examinarea operativă și soluționarea petițiilor și adresărilor parvenite de la membrii de sindicat.*
12. *Acordarea suportului metodologic și consultativ în elaborarea și aplicarea actelor normative interne la nivel de unitate, în conformitate cu legislația muncii.*
13. *Asigurarea respectării drepturilor sindicale, inclusiv participarea reprezentanților sindicali în comisiile interne ale unităților.*
14. *Promovarea principiului demnității în muncă și prevenirea tuturor formelor de discriminare la locul de muncă.*
15. *Contribuirea la soluționarea litigiilor individuale și a conflictelor colective de muncă, prin metode amiabile și proceduri legale.*
16. *Dezvoltarea și eficientizarea mecanismelor de informare și comunicare juridică cu membrii de sindicat, inclusiv prin utilizarea mijloacelor electronice.*

CAPITOLUL VII

APARTENENȚA LA SINDICAT ȘI RESPECTAREA PREVEDERILOR STATUTARE

Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova, în perioada anului 2025 și-a desfășurat activitatea în temeiul prevederilor statutare și hotărârilor adoptate de organele de conducere ale Federației, obiectivele principale fiind orientate spre consolidarea structurilor sindicale teritoriale, creșterea coeziunii și a capacității de reprezentare, asigurarea funcționării eficiente a acestora, precum și promovarea consecventă a valorilor sindicale.

Evaluarea dinamicii principalilor indicatori ce caracterizează activitatea de reprezentare a salariaților permit aprecierea gradului de organizare sindicală, a nivelului de implicare al membrilor de sindicat, identificarea tendințelor de dezvoltare precum și a problemelor existente în activitatea organizațiilor sindicale primare afiliate Federației.

Datele incluse în raport au fost colectate în baza informațiilor prezentate de președinții organizațiilor sindicale primare (în continuare OSP) și reflectă situația existentă la data de 01.01.2026.

Astfel, în baza datelor prezentate, Federația întrunește 3 organizații sindicale teritoriale: Centrele Sindicale Ramurale Teritoriale din Domeniul Sănătății, Chișinău, Bălți, Ungheni și 234 Organizații Sindicale Primare, reprezentate de salariații instituțiilor medico-sanitare și ai instituțiilor din domeniul sănătății, precum și salariații, studenții și elevii din instituțiile de învățământ medical și farmaceutic.

În cadrul structurii Federației, 32 OSP activează sub cupola Centrului Sindical Ramural Teritorial Chișinău; 7 OSP sub coordonarea Centrului Sindical Ramural Teritorial Bălți, iar Centrul Sindical Ramural Teritorial Ungheni coordonează activitatea Spitalului Raional Ungheni și a 9 Centre de Sănătate.

Din totalul OSP, 28 reprezintă instituțiile de nivel republican (IMSP, Centre medicale, Agenții Naționale, altele), 151 organizații reprezintă instituțiile medico-sanitare publice din sectorul spitalicesc și de asistență medicală primară, centre stomatologice de nivel raional, 5 organizații reprezintă instituțiile de profil sanatorial și reabilitare și 11 organizații reprezintă cele 6 instituții de învățământ superior și mediu de specialitate afiliate Federației. (tabelul nr. 27)

**Tabelul nr. 27. Structura organelor sindicale electiv afiliate
Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova,
anul 2025**

Organizațiile Sindicale Primare (OSP), în funcție de nivel	Numărul de organizații sindicale primare
Centrul Sindical Ramural Teritorial Chișinău din DS	32
Centrul Sindical Ramural Teritorial Bălți din DS	7
Centrul Sindical Ramural Teritorial Ungheni din DS	2
OSP de nivel republican: IMSP; Centre Medicale; Agenții Naționale; altele	28
OSP de nivel raional: IMSP spitalicești, de asistență medicală primară, centre stomatologice	151
OSP din cadrul instituțiilor de profil sanatorial/reabilitare	5 (2/3)
OSP din cadrul instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate	11
Nr. total de OSP afiliate Federației Sindicale „Sănătatea”	234

În anul 2025, structura organizațională a Federației a suportat unele modificări, numărul OSP înregistrând o ușoară scădere de la 238 în anul 2024 la 234, determinate de fuziuni și reorganizări interne și anume:

- OSP a angajaților Centrului Ftiziopneumologic de Reabilitare Cornești a fost absorbit de Azilul pentru persoane în vârstă și persoane cu dizabilități din raionul Călărași, entitate subordonată Ministerului Muncii;
- OSP a angajaților Centrului Ftiziopneumologic de Reabilitare „Târnova” a fost absorbit de Centrul multifuncțional de servicii sociale „O șansă” din municipiul Soroca, entitate subordonată Ministerului Muncii;
- Clinica de Medicină Estetică „Sancos” și-a retras în mod voluntar afilierea la Federație;
- Două organizații au fuzionat cu alte instituții de asistență medicală primară (IMSP Centrul de Sănătate Ghetlova, r-nul Orhei și IMSP Centrul de Sănătate Lozova, r-nul Strășeni);
- Constituirea Centrului Sindical Ramural Teritorial Ungheni din Domeniul Sănătății care include Spitalul Raional Ungheni și 9 Centre de Sănătate;
- Constituirea OSP a angajaților IMSP Centrul de Sănătate Țaul (r-nul Dondușeni).

În funcție de numărul membrilor întruniți în OSP, se constată că din totalul de 234 OSP afiliate Federației:

- 7 sau 3% fac parte din categoria organizațiilor cu un număr de 1000 membri și mai mult;
- 23 sau 9,8% întrunesc 401-1000 membri de sindicat;
- 86 sau 36,7% au între 101 la 400 membri de sindicat;
- 87 sau 40% din categoria organizațiilor cu un număr care întrunesc 15-100 membri de sindicat;
- 31 sau 13,2% au între 3 și 15 membri de sindicat (*tabelul nr. 28*)

Tabelul nr. 28. Structura Organizațiilor Sindicale Primare afiliate Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, în funcție de reprezentativitate anul 2025

Organizații Sindicale Primare	Numărul total de organizații sindicale primare	Numărul organizațiilor sindicale primare, în funcție de numărul de membri întruniți				
		3 - 15	15 - 100	101 - 400	401 - 1000	> 1000
din sectorul public, inclusiv SAOAM	219	24	81	84	23	7
din sectorul real	15	7	6	2	-	-
Total	234	31	87	86	23	7

Datele prezentate evidențiază structura predominantă a organizațiilor cu dimensiuni moderate.

Din numărul total de OSP, 219 sau 93,5% sunt organizații din sectorul public, inclusiv SAOAM iar 15 OSP sau 6,4%, reprezintă organizații din sectorul real.

În funcție de mediu, 151 OSP sau 64% sunt situate în mediul urban, iar 83 OSP sau 36% sunt amplasate în mediul rural.

Apartenența la sindicat reprezintă principala forță a Federației, garantând unitatea, solidaritatea și protecția drepturilor membrilor săi. În perioada raportată au continuat activitățile menite să mențină și să consolideze apartenența membrilor în condițiile transformărilor continue din

sistemul de sănătate, ceea ce a influențat într-o măsură oarecare dinamica numărului de membri de sindicat.

Astfel, în anul 2025, Federația a înregistrat un număr de 38534 membri de sindicat din totalul de 48873 angajați, studenți și elevi din instituțiile sindicalizate afiliate, ceea ce reprezintă 78,8%, atestând o ușoară scădere de 1,6 puncte procentuale față de anul 2024, când rata de sindicalizare a constituit 80,5%.

Totodată, se constată că în majoritatea instituțiilor, ponderea membrilor de sindicat rămâne constant înaltă, situându-se între 80% și 90%, ceea ce reflectă atât gradul ridicat de implicare al angajaților, cât și de coeziune și solidaritate internă la nivel de Federație.

O rată de 99-100% de sindicalizare se atestă tradițional în următoarele instituții:

- Spitalele Raionale: Anenii Noi, Briceni, Cantemir, Dondușeni, Edineț, Cantemir, Hâncești, Râșcani, Rezina, Sângerei, Soroca, Telenești.

- Centrele de Sănătate: Basarabeasca, Briceni, Cahul, Cantemir, Dondușeni, Drochia, Edineț, Florești, Hâncești, Ocnița, Orhei, Râșcani, Sângerei, Soroca, Telenești.

- SCM „Sf. Arhangel Mihail”, AMT Ciocana, AMT Buiucani, Centrul municipal de plasament și reabilitare pentru Copii de Vârstă Fragedă, CMF Municipal Bălți, Spitalul de Psihiatrie Bălți, OSP „Puterea Medicinii”(fostul Spital de dermatologie și maladii comunicabile), Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, Clinica „Em. Coțaga”, Spitalul Clinic de Psihiatrie, Centrul de Reabilitare pentru Copii (Ceadâr-Lunga), Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” (angajați), Colegiul de medicină Bălți (angajați).

În aceeași ordine de idei de menționat unele OSP care în perioada anului 2025 au reușit să mențină un ritm ascendent în creșterea afilierii, înregistrând sporuri semnificative a ratei de sindicalizare. Printre acestea se regăsesc: Centrul de Plasament și Reabilitare pentru Copii de Vârstă Fragedă, Centrul de Sănătate Strășeni și Centrul de Sănătate Vulcănești cu 5 puncte procentuale, Centrul de Sănătate Ungheni cu 6%, Dispensarul Republican de Narcologie care a reușit majorarea densității sindicale cu 10%, Policlinica de Stat cu 11%, Spitalul Raional Ungheni cu 21%, Spitalul Clinic de Recuperare și Îngrijiri Cronice (fostul Spital Clinic al MS) cu 27%.

Este de apreciat și faptul că în perioada de referință s-a menținut la un nivel stabil înalt de circa 90% rata densității sindicale în cadrul Centrelor Sindicale Ramurale Teritoriale Chișinău și Bălți din Domeniul Sănătății.

Totuși, se constată o creștere moderată a numărului de colective cu o rată de 50-70% de sindicalizare. În perioada anului 2025 numărul acestora a crescut până la 17 comparativ cu 12 colective în perioada anului 2024.

Spre regret, se observă că în unele instituții și anume: Centrul Național de Transfuzie a Sângelui, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Centrul de Sănătate Călărași, Spitalul Raional Orhei, procentul de sindicalizare s-a menținut la nivelul perioadei anului precedent atestând un nivel de sub 50%, iar în cadrul Spitalului Clinic Republican, conform datelor prezentate, s-a produs o reducere considerabilă de circa 40% a numărului de sindicaliști comparativ cu anul 2024, din cauza ieșirii masive din sindicat a salariaților, ceea ce indică la necesitatea intensificării acțiunilor de promovare a apartenenței la sindicat și de conștientizare a beneficiilor sindicalizării.

În același context se observă că doar 45,5% din totalul studenților și elevilor instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate sunt membri de sindicat, comparativ cu 70,9% în anul 2024. Scăderea ratei de afiliere în această categorie se explică în principal prin scăderea numărului de membri de sindicat, în special în rândul elevilor din cadrul instituțiilor de învățământ mediu de specialitate, fiind considerați membri activi doar cei care achită efectiv cotizațiile sindicale.

Analiza efectivului sindical repartizat conform unităților administrativ-teritoriale denotă faptul că din totalul acestuia, 53% activează în instituțiile sindicalizate situate în mun. Chișinău, 7% în mun. Bălți, 3% în UTA Găgăuzia iar 36% în cele 32 raioane ale țării. Această distribuție teritorială evidențiază concentrarea semnificativă a membrilor în mun. Chișinău, în virtutea unei densități mai mari a instituțiilor din domeniul sănătății în capitală, dar și menținerea unei prezențe sindicale active în toate regiunile țării, reconfirmând capacitatea Federației de a asigura reprezentarea și apărarea intereselor membrilor la nivel național.

**Tabelul nr. 29. Dinamica fluctuației membrilor de sindicat
în perioada anilor 2021-2025**

Anii	Nr. total al angajaților, studenților și elevilor	Nr. total al membrilor de sindicat	Nr. membrilor de sindicat recrutați anul anterior	Nr. membrilor de sindicat care au abandonat sindicatul din propria inițiativă
2021	46981	42762	d/a	298
2022	48577	43496	d/a	283
2023	49208	43468	3702	325
2024	49316	39685	3986	4126 (3826 CNAMUP)
2025	48873	38534	4170	1112

Dinamica efectivului sindical, (*tabelul nr. 29*) evidențiază o creștere ușoară a numărului de persoane noi recrutate în perioada de raportare. În baza datelor prezentate se constată că în perioada de referință au fost recrutați 4170 membri de sindicat, față de 3986 în anul 2024, reflectând o tendință generală pozitivă de consolidare a organizațiilor sindicale și eficiența strategiilor de atragere a noilor membri.

Din numărul total de membri de sindicat, 33259 sau 86,3% sunt angajații instituțiilor din sectorul public, inclusiv din SAOAM și sistemul real, iar 5275 sau circa 14% sunt studenți și elevi ai instituțiilor de învățământ universitar și mediu de specialitate, proporție care este aproximativ la același nivel cu perioada anului 2024.

Se observă că în perioada 01.01.2025 – 01.01.2026, comparativ cu anii precedenți, (exceptând anul 2024) s-a majorat numărul membrilor de sindicat care au părăsit sindicatul, atingând cifra absolută de 1112 persoane. Aceasta s-a datorat atât schimbărilor organizaționale, prin desființarea a 5 organizații sindicale primare, cât și plecării unui număr semnificativ de membri din organizația sindicală primară a angajaților Spitalului Clinic Republican, determinând în cele din urmă o diminuare temporară a efectivului, evidențiind necesitatea reevaluării strategiilor de menținere și atragere a membrilor în vederea stabilizării și dezvoltării aceste organizații de importanță strategică.

Un segment important îl constituie tinerii. Se constată că din numărul total de 48873 angajați, studenți și elevi din instituțiile sindicalizate, 16409 sunt tineri cu vârsta de până la 35 ani, ceea ce constituie o rată de 33,5%. Ponderea sindicaliștilor cu vârsta până la 35 ani din totalul membrilor de sindicat din ramura ocrotirii sănătății constituie circa 25,7% (*tabelul nr. 30*). Nivelul de sindicalizare în această categorie a tinerilor constituie 60,3%.

Circa 56% în rândul membrilor de sindicat cu vârsta de până la 35 ani sunt angajații instituțiilor din sectorul public, inclusiv SAOAM și real, comparativ cu 47% în anul 2024, fapt ce atestă o ușoară creștere. Circa 44% din numărul total al membrilor de sindicat cu vârsta de până la 35 ani sunt studenți, elevi ai instituțiilor de învățământ universitar și mediu de specialitate comparativ cu 52% în anul 2024.

Din totalul de 6720 tineri cu vârsta de până la 35 ani, angajați ai instituțiilor sindicalizate, 5543 (82%) sunt membri de sindicat. Iar din totalul de 9689 al studenților și elevilor cu vârsta până la 35 ani, 4363 tineri (45%) dețin calitatea de membru de sindicat, comparativ cu 83% în anul 2024.

**Tabelul nr. 30. Ponderea sindicaliștilor de vârstă tânără (până la 35 de ani)
raportată la totalul membrilor de sindicat,
în perioada anilor 2021-2025**

Anii	Numărul total de membri de sindicat	Inclusiv tineri		Inclusiv studenți/elevi		
		Numărul sindicaliștilor până la 35 ani (abs.)	Ponderea sindicaliștilor până la 35 ani (%)	Numărul total de studenți/elevi (abs.)	Din ei membri de sindicat (abs.)	Rata apartenenței la sindicat (%)
2021	42763	13753	32,2	7305	6483	88,7
2022	43649	14680	33,6	8159	6523	79,9
2023	43468	14590	33,5	8710	6215	71,3
2024	39685	11851	29,9	8795	6244	70,9
2025	38534	9906	25,7	11582	5275	45,5

În perioada anului 2025, în cele 6 instituții de învățământ superior și mediu de specialitate (Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, Centrul de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo” și Colegiile de medicină Bălți, Cahul, Orhei, Ungheni) și-au făcut studiile 11582 de studenți și elevi, dintre care 5275 dețin calitatea de membru de sindicat, ceea ce reprezintă 45,5% comparativ cu 70,9 % în anul 2024 (tabelul nr. 30).

Reducerea densității sindicale în categoria respectivă de membri de sindicat după cum a fost menționat anterior, este determinată, în principal, de reconsiderarea evidenței efectivului sindical din cadrul instituțiilor de învățământ de profil, care se bazează exclusiv pe cotizațiile efectiv plătite de membrii organizației.

Ceea ce ține de datele referitoare la membrii aflați la vârsta pensionării, se constată că din numărul total de 48873 angajați, 7405 persoane (15%) au atins vârsta standard de pensionare, ceea ce este la același nivel cu anul 2024. Din numărul total de 38534 de membri de sindicat, 6700 persoane (17%) își păstrează calitatea de membru. Respectiv datele prezentate la acest capitol ne permit să remarcăm că nivelul de sindicalizare în rândul angajaților de vârstă pensionară constituie 90,4%, fapt ce evidențiază angajamentul și solidaritatea acestora, contribuind la transmiterea experienței către noile generații de sindicaliști.

Analiza datelor statistice prezentate, pe criteriu de gen, denotă faptul că din numărul total de 38534 membri de sindicat aflați la evidență, 31562 sau 81,9% sunt femei, situație care reflectă specificul sectorului de sănătate, caracterizat tradițional printr-o prezență majorată a femeilor (tabelul nr. 31)

**Tabelul nr. 31. Ponderea femeilor în numărul total al membrilor de sindicat,
în perioada anilor 2021-2025**

Anii	Numărul total al membrilor de sindicat	inclusiv femei	
		Numărul total (abs.)	Ponderea (%)
2021	42762	35942	84,0
2022	43649	34981	80,1
2023	43468	35717	82,1
2024	39685	32136	81,0
2025	38534	31562	81,9

Conform datelor prezentate, se constată că din numărul total de 234 președinți ai OSP afiliate Federației, 177 sau 75,6% sunt femei, comparativ cu 65,5% în anul 2024, ceea ce este în creștere cu 10 puncte procentuale. La nivelul Centrelor Sindicale Ramurale Teritoriale, 66% sunt conduse de femei. La nivelul organizațiilor sindicale din cadrul instituțiilor de nivel republican 51% dintre președinți sunt femei. În organizațiile de asistență medicală primară, ponderea femeilor în funcții de președinte este de 90%, iar în instituțiile raionale din sectorul spitalicesc, acestea reprezintă circa 68%. Datele prezentate reflectă o participare semnificativă a femeilor în structurile de conducere ale sindicatului și evidențiază necesitatea menținerii și promovării echilibrului de gen în toate nivelurile organizaționale.

Cu referire la vârsta președinților, se constată că din numărul total de 234 președinți ai OSP, 13 sau 5,5% sunt tineri cu vârstă de până la 35 ani, aproximativ la același nivel cu anul 2024 iar 35 președinți sau 14,9% se află la vârsta pensionării, comparativ cu 9,6 % înregistrat în anul 2024, ceea ce evidențiază atât prezența tineretului în funcții de conducere, cât și implicarea activă a membrilor cu experiență, care contribuie la continuitatea și transmiterea cunoștințelor în cadrul organizațiilor.

Organele de conducere ale celor 3 organizații sindicale teritoriale: Centrele Sindicale Ramurale Teritoriale din Domeniul Sănătății Chișinău, Bălți, Ungheni sunt reprezentate de 3 Consilii care numără un total de 84 membri, dintre care 69 sunt femei, ceea ce constituie o rată de circa 82%. Ponderea membrilor Consiliilor organizațiilor teritoriale respective care au atins vârsta pensionară este de 21%, iar celor de vârstă până la 35 ani 7%.

Organele executive ale celor 3 organizații sindicale teritoriale sunt reprezentate de 3 Birouri Executive în componența cărora activează 24 membri, inclusiv 20 femei, ceea ce constituie o pondere de 83%. Rata membrilor Birourilor Executive de vârstă pensionară, constituie 40%, iar celor de vârstă până la 35 ani, 5%.

La nivel național-ramural activitatea OSP, membre ale Federației, este coordonată de președinte și vicepreședinte, aleși în cadrul Congresului VIII al Federației din 17.10.2025, pentru un mandat de 5 ani.

Organul executiv de conducere al Federației, reprezentat de Biroul Executiv ales pe un mandat de 5 ani de către Congresul VIII-lea al Federației din 17.10.2025, responsabil de implementarea deciziilor Congresului și ale Consiliului Republican, precum și de coordonarea activităților organizațiilor sindicale afiliate, este constituit din 21 membri, dintre care 8 membri sau 38% sunt femei.

Organul de conducere al Federației, reprezentat de Consiliul Republican, aprobat pentru un mandat de 5 ani de Congresul VIII-lea al Federației din 17.10.2025, reprezintă organizațiile sindicale afiliate și participă la luarea deciziilor privind activitatea și dezvoltarea Federației. Este format din 130 membri dintre care 84 sau 64,4% sunt femei. 19 membri (14,6%) ai Consiliului Republican sunt de vârstă pensionară, 9 membri (7%) au vârsta de până la 35 ani.

Organul de control al Federației reprezentat de Comisia de Cenzori aleasă pe un mandat de 5 ani în cadrul Congresului VIII-lea al Federației din 17.10.2025, asigură controlul asupra corectitudinii îndeplinirii Statutului și Regulamentelor Federației, numără în componența sa 3 membri și este formată în exclusivitate din femei.

În vederea respectării prevederilor statutare, organele electivale ale Federației și ale organizațiilor membre au activat în baza principiilor legalității, transparenței și responsabilității. Ședințele organelor de conducere au fost convocate și desfășurate în termenele stabilite, cu respectarea cvorumului și a procedurilor prevăzute de Statut (*tabelul nr. 32*)

Tabelul nr. 32. Activitatea organelor electiv de conducere ale organizațiilor sindicale în perioada anilor 2021-2025

Tipul de reuniuni, întruniri	2021	2022	2023	2024	2025
Congrese	-	-	-	-	1
Ședințele Consiliului Republican al Federației Sindicale „Sănătatea”	1	2	2	2	1
Ședințele Biroului Executiv al Federației Sindicale „Sănătatea”	6	6	6	6	6
Ședințele organelor electiv ale organizațiilor sindicale primare	1381	1367	1461	1365	1442

În data de 17.10.2025, a avut loc un eveniment esențial în viața sindicală a membrilor din ramura sănătății, Congresul VIII al Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, organul suprem de conducere al Federației, convocat în conformitate cu prevederile statutare care a ales organele de conducere ale Federației pentru un mandat de 5 ani, asigurând continuitatea și legitimitatea actului de conducere. Evenimentul în cauză a fost un exercițiu marcant de analiză, evaluare și stabilire a obiectivelor strategice pe următoarea perioadă, consolidând unitatea mișcării sindicale din domeniul sănătății. La lucrări au participat delegații cu drept de vot, reprezentând organizațiile sindicale membre de pe întreg teritoriu al țării, precum și invitați din partea partenerilor sociali și internaționali.

În perioada anului 2025 a fost respectată frecvența convocării ședințelor organului executiv de conducere al Federației în perioada dintre Congrese, fiind convocată 1 ședință ordinară a Consiliului Republican.

La fel, au fost respectate prevederile statutare vizând periodicitatea convocării ședințelor organului executiv de conducere al Federației în perioada dintre ședințele în plen ale Consiliului Republican. În acest sens, au fost convocate 6 ședințe ordinare și 1 ședință extraordinară a Biroului Executiv al Federației, în cadrul cărora au fost abordate un șir de subiecte prioritare pentru activitatea Federației și adoptate hotărâri. Printre principalele subiecte au fost: analiza și emiterea avizelor privind proiectele legislative, revendicările privind majorările salariale, participarea la lucrările comisiei pentru consultări și negocieri colective, organizarea procurării biletelor pentru tratament balnear și odihnă a copiilor în perioada verii, instruirea sindicală, reacția OIM la ingerința în activitatea sindicală a CNAMUP, pregătirea pentru Spartachiada a XXXVII a Federației, Pregătirea pentru Congresul VIII al Federației, examinarea și analiza proiectului Convenției Colective nivel de ramură pe anii 2026-2030 și altele.

Reieșind din datele prezentate de către liderii sindicali se constată că în perioada raportată organizațiile sindicale primare au desfășurat 1442 ședințe ale organelor executive de conducere, în cadrul cărora au fost examinate diverse chestiuni esențiale.

De menționat, că și în perioada anului 2025 a continuat desfășurarea campaniei de conferințe în legătură cu expirarea mandatului organelor de conducere. Astfel, în perioada de referință au fost desfășurate 33 ședințe de dări de seamă și alegeri.

În funcție de nivelul organizațiilor sindicale primare, acestea au fost reprezentate în felul următor: 14 organizații de nivel republican, 18 organizații din cadrul instituțiilor de nivel raional, și 1 organizație din cadrul instituției de învățământ mediu de specialitate.

Totodată, în cadrul a 3 organizații au fost desfășurate conferințe de alegeri a președintelui OSP pe perioada mandatului Comitetului sindical ales în condiții legale, în legătură cu demisia acestora din funcțiile ocupate în cadrul instituțiilor respective.

Menționăm că toate organizațiile au respectat principiile generale de convocare a întrunirilor de dare de seamă și alegeri, fiind desfășurate conform prevederilor statutare, până la expirarea împuternicirilor organelor de conducere pentru perioada pentru care au fost alese, cu excepția Spitalului Clinic Republican.

De către președinții OSP au fost întreprinse măsurile necesare pentru organizarea și desfășurarea ședințelor, în conformitate cu prevederile statutare.

În toate OSP s-a reușit asigurarea dreptului membrilor de sindicat la alegeri democratice ale organelor de conducere. În acest context, de menționat că desfășurarea alegerilor a avut loc cu respectarea prevederilor statutare, procedurile și modul stabilit de delegați, fiind tratate echitabil și imparțial toate candidaturile înaintate atât în organele sindicale de conducere cât și cele de control.

Urmare alegerilor desfășurate în perioada raportată, au fost aleși 11 președinți noi ai OSP și realeși 22 președinți, pentru un mandat de 5 ani.

De menționat, că în acest exercițiu de importanță majoră pentru organele de conducere ale OSP, echipa Federației a acordat președinților OSP sprijin organizator-metodologic complex, în vederea desfășurării conforme ale acestora și a participat la toate ședințele în cauză. Reprezentanții Federației prezenți la ședințe, au apreciat activitatea comitetelor sindicale în perioada mandatelor exercitate și eforturile întreprinse în susținerea constantă a drepturilor și intereselor salariaților, care prin atitudine loială și profesionistă au contribuit la rezultatele obținute, fiind distinși cu diplomele Federației.

În perioada de raportare, circa 600 lideri sindicali au reprezentat Federația la Forumul Sindical Național „SINERGIE SOCIALĂ”, desfășurat sub egida CNSM, un eveniment de referință pentru consolidarea mișcării sindicale din Republica Moldova și pentru dezvoltarea parteneriatelor durabile.

În anul 2025, s-a reușit monitorizarea continuă de către Federație a structurii sindicale, care a permis evaluarea gradului de reprezentativitate, implicare a membrilor și identificare a priorităților pentru dezvoltarea organizațiilor. Au fost întreprinse în mod consecvent acțiuni menite să consolideze apartenența la sindicat și să crească nivelul de implicare a membrilor, constituind baza pentru dezvoltarea sustenabilă a structurilor sindicale în perioada următoare.

Dimensiunile principale pe care s-a concentrat activitatea Federației au inclus:

1. Consolidarea protecției drepturilor membrilor:

- implicarea activă în dialogul social privind salarizarea, sporurile și condițiile de muncă;
- acordarea asistenței juridice și consultanței în probleme ce țin de raporturile de muncă;
- monitorizarea respectării legislației muncii și a contractelor colective de muncă;
- intervenții în cazuri de abuz, sancțiuni disciplinare sau încălcări ale contractului colectiv de muncă;
- monitorizarea aplicării prevederilor legale în domeniul securității și sănătății în muncă;
- negocierea Convenției Colective (nivel de ramură), pentru perioada anilor 2026–2030 în care au fost incluse îmbunătățiri semnificative menite să protejeze drepturile salariaților din ramura ocrotirii sănătății.

2. Promovarea dialogului social:

- participarea la consultări privind modificările legislative din domeniul sănătății;
- participarea la ședințele adunărilor/conferințelor de dări de seamă ale OSP afiliate Federației;
- înaintarea propunerilor și revendicărilor autorităților privind majorări salariale și corectarea inechităților, precum și îmbunătățirea condițiilor de muncă;
- colaborarea cu autoritățile publice și partenerii sociali și internaționali.

3. Activități de informare și instruire:

- organizarea seminarelor, atelierelor, instruirilor tematice;
- informarea membrilor privind drepturile și garanțiile sindicale;
- elaborarea și diseminarea materialelor informative;
- utilizarea platformelor și instrumentelor digitale pentru comunicare operativă și transparentă.

4. Sprijin social și solidaritate sindicală:

- acordarea suporturilor financiare în situații de necesitate;

- organizarea activităților culturale și sportive;
- acordarea biletelor de tratament sanatorial și biletelor pentru odihna copiilor în perioada estivală.

5. Consolidarea OSP:

- acordarea suportului metodologic conducătorilor organelor executive de conducere și organelor de control ale OSP;
- implicarea tinerilor în activitatea sindicală;
- dezvoltarea capacităților liderilor sindicali;
- promovarea bunelor practici și a exemplelor de succes.

Aceste direcții prioritare reflectă angajamentul Federației de a asigura reprezentativitatea, coeziunea și eficiența organizațională în beneficiul tuturor membrilor săi.

Pentru anul 2026, în domeniul activității organizatorice, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova își propune următoarele:

1. Monitorizarea continuă a respectării de către organizațiile sindicale primare a prevederilor Statutului și a realizării hotărârilor organelor de conducere ale Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova.

2. Acordarea suportului metodologic corespunzător în procesul de reajustare a structurilor sindicale din cadrul instituțiilor de asistență medicală primară, în contextul reorganizării rețelei de asistență medicală primară, cu respectarea drepturilor și intereselor membrilor de sindicat.<sup>[P]
[SEP]</sup>

3. Actualizarea structurii organizatorice a Federației în conformitate cu structurile instituționale rezultate din procesul de reorganizare.

4. Consolidarea structurilor teritoriale, organizațiilor afiliate și stimularea participării active a membrilor în viața organizațiilor sindicale membre a Federației.

5. Îmbunătățirea coordonării activităților sindicale între Federație și organizațiile afiliate.<sup>[P]
[SEP]</sup>*Dezvoltarea mecanismelor eficiente de comunicare privind beneficiile apartenenței la sindicat și alinierea strategiilor organizaționale cu nevoile membrilor, în scopul sporirii motivației în rândul salariaților, cu accent pe tineret și organizațiile cu grad redus de sindicalizare.*

6. Promovarea echității și incluziunii în structurile sindicale.

7. Optimizarea proceselor administrative și organizatorice, inclusiv evidența membrilor și managementul documentelor sindicale.

8. Acordarea sprijinului metodologic necesar liderilor sindicali, în special din rândul celor nou aleși, în scopul dezvoltării competențelor de conducere ale acestora.

CAPITOLUL VIII

ACTIVITATEA EDUCAȚIONALĂ ȘI DE FORMARE SINDICALĂ

Educația și formarea sindicală reprezintă componente esențiale în procesul de dezvoltare, consolidare și modernizare a mișcării sindicale. În acest context, activitatea de instruire devine o parte integrantă și indispensabilă a activității Federației, contribuind la creșterea capacității organizaționale, la dezvoltarea competențelor liderilor sindicali și la promovarea valorilor democratice în cadrul organizațiilor membre.

Pornind de la aceste principii, Federația Sindicală „Sănătatea” a acordat o atenție constantă dezvoltării unui sistem complex și coerent de educație și formare sindicală, orientat spre consolidarea rolului sindicatelor și adaptarea acestora la realitățile sociale și economice actuale. Activitățile de instruire au fost realizate în conformitate cu obiectivele strategice stabilite de Federație în acest domeniu, printre care:

- consolidarea și dezvoltarea sindicatelor libere, independente și democratice;
- schimbarea mentalității și promovarea unei culturi a dialogului social;
- dezvoltarea și consolidarea principiilor democrației sindicale;
- furnizarea cunoștințelor și competențelor necesare liderilor și activiștilor sindicali în domeniile economic, social, legislativ și în alte arii relevante pentru protecția drepturilor salariaților;
- promovarea egalității de șanse în cadrul sindicatului și în societate, prevenirea și combaterea violenței și hărțuirii în lumea muncii, precum și abordarea unor teme actuale precum managementul stresului și prevenirea arderii profesionale.

În perioada de referință, Federația a stabilit priorități clare în domeniul educației sindicale, acestea fiind reflectate în planul anual de activități, elaborat în concordanță cu prevederile strategiei aprobate de Congresul Federației. Sistemul de instruire a fost conceput astfel încât să includă toate categoriile de membri de sindicat, de la lideri și activiști sindicali până la membrii organizațiilor sindicale primare, abordând tematici actuale și relevante pentru activitatea sindicală.

Reprezentanții Federației au participat activ la diverse programe de instruire organizate atât la nivel național, cât și internațional, contribuind la schimbul de experiență și la preluarea bunelor practici din domeniul sindical. Un rol important l-a avut participarea la „Școala sindicală din Moldova”, ediția a XI-a, organizată de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, program realizat după modelul austriac de formare sindicală, care oferă participanților o pregătire complexă în domeniul dialogului social, negocierilor colective și protecției drepturilor salariaților.

În același timp, Federația a continuat activitățile de informare și instruire a tineretului studios, viitori absolvenți și potențiali salariați, punând accent pe familiarizarea acestora cu principalele drepturi și obligații în câmpul muncii. În cadrul acestor activități au fost abordate subiecte precum dreptul muncii, negocierea și încheierea contractului individual de muncă, sistemele de salarizare, timpul de muncă și timpul de odihnă, precum și managementul stresului profesional.

De asemenea, în perioada de referință, Federația a lansat Programul complex de instruire sindicală „Parteneriatul social în sfera muncii. Negocieri colective”, destinat consolidării capacităților liderilor sindicali. La acest program au participat 27 de președinți ai organizațiilor sindicale primare nou aleși, care au beneficiat de instruirii axate pe dezvoltarea competențelor în domeniul dialogului social, al negocierilor colective și al reprezentării intereselor membrilor de sindicat.

Totodată, în anul de referință au fost organizate activități de instruire pentru președinții organizațiilor sindicale primare nou aleși, inclusiv în domeniul securității și sănătății în muncă (SSM), nivelul I, aceștia fiind pregătiți în calitate de reprezentanți ai sindicatului cu responsabilități specifice în acest domeniu. În paralel, aceștia au participat și la instruirii în cadrul programului tematic „ABC-ul sindical”, care oferă cunoștințele de bază necesare pentru exercitarea eficientă a mandatului sindical.

Prin aceste activități, Federația a urmărit consolidarea capacităților liderilor sindicali, creșterea nivelului de informare a membrilor de sindicat și dezvoltarea unei culturi a dialogului social, contribuind astfel la protejarea drepturilor și intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților din domeniul sănătății.

Pentru anul 2026, în domeniul activității educaționale și de formare sindicală, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova își propune următoarele:

1. Intensificarea activităților educaționale pentru tineret, prin organizarea de seminare, forumuri și instruiți pentru studenți, rezidenți și elevi, privind dreptul muncii, raporturile de muncă și drepturile tinerilor la angajare.

2. Continuarea programului de instruire „Parteneriatul social în sfera muncii. Negocieri colective”, destinat vicepreședinților organizațiilor sindicale primare și președinților nou aleși.

3. Continuarea instruirii reprezentanților Federației în domeniul securității și sănătății în muncă (SSM), nivelul I, conform prevederilor legislației, pentru ca fiecare organizație sindicală primară să dispună de un reprezentant instruit în acest domeniu.

4. Implicarea liderilor sindicali de nivel local, în special din Centrele de sănătate autonome, în activități de instruire privind dreptul muncii, salarizarea în domeniul sănătății, managementul stresului și securitatea și sănătatea în muncă.

5. Adaptarea și diversificarea procesului de educație sindicală, prin utilizarea unor metode moderne și eficiente de instruire.

6. Perfecționarea formatorilor sindicali ai Federației și implicarea activă a acestora în procesul educațional, inclusiv la nivel local, în colectivele de muncă.

7. Organizarea seminarelor tematice în colectivele de muncă, pe subiecte precum: dreptul muncii, securitatea și sănătatea la locul de muncă, protecția social-economică a salariaților, comunicarea instituțională, prevenirea violenței și hărțuirii în muncă, leadership sindical și campania „Stop extenuării la locul de muncă”.

8. Participarea reprezentanților Federației la programe educaționale naționale și internaționale, inclusiv „Școala sindicală din Moldova”, ediția XII, și programul „Formare de formatori”.

9. Organizarea seminarelor de instruire pentru specialiștii din resurse umane din instituțiile medicale, cu tematica parteneriatului social și negocierilor colective, inclusiv garanțiile și facilitățile acordate membrilor de sindicat.

10. Desfășurarea altor activități educaționale și de formare sindicală, în colaborare cu parteneri instituționali, în domeniul dreptului muncii, drepturilor sindicale și al dialogului social.

CAPITOLUL IX

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIEI DE FEMEI

În anul 2025, Organizația de Femei a Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova și-a desfășurat activitatea în concordanță cu obiectivele strategice ale Federației, având drept priorități consolidarea leadershipului feminin, promovarea egalității de șanse, prevenirea violenței și hărțuirii la locul de muncă, precum și implicarea activă în structurile sindicale naționale. Activitatea Organizației a reflectat angajamentul constant pentru apărarea drepturilor femeilor din sistemul de sănătate și pentru crearea unui mediu profesional sigur, echitabil și demn.

Un moment de referință al anului 2025 l-a constituit organizarea, în perioada 7–10 august, a Seminarului de dezvoltare personală și profesională „Leadership feminin în sănătate”. Evenimentul a fost dedicat consolidării rolului femeilor în mișcarea sindicală din domeniul medical și dezvoltării competențelor de reprezentare și comunicare sindicală.

Programul seminarului a inclus sesiuni teoretice și practice, ateliere interactive, precum și instruiți privind Convenția nr. 156 a Organizației Internaționale a Muncii referitoare la egalitatea de șanse și reconcilierea vieții profesionale cu cea familială. Totodată, cele 56 de participante au beneficiat de o vizită de studiu în România, realizată în parteneriat cu Federația SANITAS, care a facilitat schimbul de bune practici sindicale și experiențe relevante în domeniul dialogului social. Prin acest eveniment, Federația și-a reafirmat angajamentul pentru susținerea femeilor în structurile de decizie și pentru dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe competență, solidaritate și responsabilitate.

Pe parcursul anului 2025, Organizația de Femei a fost activ reprezentată în cadrul Comisiei de Femei a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova. Un exemplu relevant îl constituie ședința de lucru din 28 octombrie 2025, în cadrul căreia au fost abordate subiecte de importanță strategică: evaluarea Planului de activitate pentru anul 2025; organizarea campaniei „Violența de gen: conștientizare și prevenire a abuzurilor în comunitate”; planificarea unei ședințe comune cu Platforma Femeilor Deputate din Parlamentul Republicii Moldova; aprobarea Regulamentului-model privind prevenirea și combaterea hărțuirii sexuale la locul de muncă

Participarea activă la aceste procese a permis Federației „Sănătatea” să contribuie la promovarea unor politici sindicale sensibile la dimensiunea de gen și la consolidarea cadrului normativ privind protecția salariaților.

În contextul campaniei internaționale „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”, Organizația de Femei a participat, la 27 noiembrie 2025, la Masa Rotundă „Violența de gen: conștientizarea și prevenirea abuzurilor în comunitate”. Discuțiile au vizat multiple forme ale violenței – inclusiv violența cibernetică, violența economică și hărțuirea la locul de muncă – fiind evidențiată necesitatea unei abordări integrate și a consolidării mecanismelor de prevenire și protecție. Prin această implicare, Federația Sindicală „Sănătatea” și-a reconfirmat poziția fermă împotriva oricărei forme de abuz și sprijinul acordat femeilor din sistemul de sănătate.

În perioada 3–4 decembrie 2025, Organizația de Femei a participat la sesiunea de formare „Prevenirea și combaterea hărțuirii sexuale la locul de muncă”, organizată de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova și Centrul de Drept al Femeilor. Sesiunea a abordat cadrul legal național și internațional, obligațiile angajatorilor, mecanismele de raportare și protecție a victimelor, precum și rolul sindicatelor în promovarea unui climat de muncă sigur și demn. Această participare reflectă preocuparea constantă pentru consolidarea capacităților sindicale în domeniul prevenirii hărțuirii și pentru implementarea principiului toleranței zero față de orice formă de violență la locul de muncă.

Anul 2025 a fost caracterizat printr-o implicare activă și coerentă a Organizației de Femei în promovarea drepturilor femeilor sindicale și în consolidarea rolului acestora în structurile de decizie.

Prin activitățile desfășurate, Organizația de Femei a contribuit la:

- întărirea leadershipului feminin în sistemul de sănătate;

- promovarea egalității de șanse și a dialogului social;
- consolidarea mecanismelor de prevenire a violenței și hărțuirii;
- dezvoltarea parteneriatelor naționale și internaționale.

Organizația de Femei rămâne un pilon important al Federației Sindicale „Sănătatea”, susținând activ construirea unui mediu profesional bazat pe respect, echitate și solidaritate.

Obiective pentru următoarea perioadă:

1. *Consolidarea rețelei liderelor sindicale din domeniul sănătății. Dezvoltarea unei rețele funcționale de reprezentante ale Organizației de Femei la nivel teritorial și instituțional, prin instruirii periodice, schimburi de bune practici și întâlniri de coordonare.*
2. *Implementarea mecanismelor de prevenire a hărțuirii la locul de muncă. Promovarea și susținerea aplicării Regulamentului-model privind prevenirea și combaterea hărțuirii sexuale în instituțiile medicale, inclusiv prin sesiuni de informare pentru membri și lideri sindicali.*
3. *Promovarea echilibrului dintre viața profesională și cea personal. Inițierea unor acțiuni și propuneri de politici sindicale care să susțină măsuri concrete pentru concilierea responsabilităților profesionale și familiale ale salariaților din sistemul de sănătate.*
4. *Intensificarea participării femeilor în procesele decizionale. Creșterea reprezentării femeilor în structurile de conducere sindicală și în comisiile de dialog social, prin susținerea candidaturilor și dezvoltarea competențelor de leadership.*

CAPITOLUL X

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIEI DE TINERET

Anul 2025 a fost unul activ, dinamic și plin de inițiative pentru tinerii din cadrul Federației Sindicale „Sănătatea”. Prin implicare, solidaritate și dorință de dezvoltare, tinerii au demonstrat încă o dată că reprezintă un pilon important în consolidarea mișcării sindicale din domeniul sănătății.

Organizația de tineret a continuat să promoveze participarea activă a studenților și tinerilor specialiști în viața socială, profesională și sindicală, contribuind la dezvoltarea competențelor acestora și la reprezentarea intereselor lor.

Pe parcursul anului 2025, tinerii au fost implicați într-un număr mare de activități extracurriculare și sociale, inclusiv:

- campanii de promovare a modului sănătos de viață;
- acțiuni de voluntariat și caritate;
- evenimente culturale și sportive;
- activități de informare și educație pentru sănătate.

Printre inițiativele cu impact social se numără campaniile de donare de sânge, activitățile de informare privind imunizarea, precum și acțiunile de sprijin pentru persoanele vulnerabile și copiii internați în instituțiile medicale. Aceste acțiuni reflectă implicarea activă a tinerilor în problemele comunității și consolidarea spiritului civic.

În domeniul științific, tinerii au manifestat un interes sporit pentru cercetare și inovare. Un eveniment de referință rămâne Congresul medical internațional MedEspera, care continuă să reprezinte o platformă importantă de prezentare a rezultatelor științifice și de schimb de experiență între tineri specialiști din țară și de peste hotare.

De asemenea, dezvoltarea parteneriatelor internaționale a oferit tinerilor oportunități valoroase de mobilitate academică și schimb de experiență. Participarea în cadrul organizațiilor internaționale, precum IFMSA și EMSA, a contribuit la integrarea tinerilor în comunitatea medicală globală și la creșterea vizibilității acestora.

Rezultatele obținute nu au întârziat să fie recunoscute. În anul 2025, organizațiile de tineret și membrii acestora au fost apreciați la nivel național, obținând distincții importante, inclusiv pentru:

- cea mai bună organizație de tineret;
- coordonatorul de voluntari al anului;
- voluntarul anului în domeniul sportului.

Activitățile culturale și sportive au continuat să fie o componentă esențială în viața tinerilor. Evenimente tradiționale precum Balul Bobocilor, competițiile sportive universitare și Gala Studenților Laureați au contribuit la consolidarea spiritului de echipă și la recunoașterea performanțelor tinerilor în diverse domenii.

În paralel, au fost asigurate condiții favorabile pentru dezvoltarea personală și profesională a tinerilor, inclusiv acces la cazare, facilități sociale și oportunități de mobilitate academică. Aceste măsuri au avut un impact pozitiv asupra integrării și susținerii tinerilor proveniți din diferite medii sociale.

Nu în ultimul rând, activitățile sportive au contribuit la promovarea unui stil de viață sănătos și la obținerea unor rezultate remarcabile în competiții naționale și internaționale, consolidând imaginea tinerilor din domeniul sănătății ca fiind activi și implicați.

Toate aceste realizări demonstrează că Organizația de Tineret a Federației Sindicale „Sănătatea” este una activă, bine organizată și orientată spre dezvoltare. Prin efort comun, implicare și responsabilitate, tinerii contribuie la consolidarea mișcării sindicale și la promovarea valorilor solidarității și profesionalismului.

Obiective pentru următoarea perioadă:

- 1. Dezvoltarea și promovarea inițiativelor orientate spre îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale tinerilor profesioniști din domeniul medical, membri de sindicat, inclusiv sprijin pentru integrarea socială și profesională a acestora.*
- 2. Extinderea mecanismelor de sprijin material și social pentru tinerii sindicaliști, cu accent pe susținerea celor aflați la început de carieră sau în situații vulnerabile.*
- 3. Consolidarea programelor de informare și instruire privind drepturile de muncă, cu accent pe înțelegerea și aplicarea prevederilor contractelor colective de muncă.*
- 4. Identificarea și promovarea soluțiilor pentru facilitarea accesului și menținerii tinerilor specialiști în sistemul medical, în contextul provocărilor socio-economice actuale.*
- 5. Dezvoltarea serviciilor de suport juridic și consiliere pentru tinerii membri de sindicat, în vederea protejării drepturilor și intereselor acestora.*
- 6. Consolidarea parteneriatelor și a dialogului continuu cu organizațiile de tineret din instituțiile de învățământ și din sistemul medical, prin implicarea în proiecte și inițiative comune.*